

การเปรียบเทียบอารมณณ์ชั้นในนวนิยายของชาร์ลส์ ดิคเกนส์ และมาร์ค ทเวน

การศึกษาเปรียบเทียบอารมณณ์ชั้นในนวนิยาย 6 เรื่องของชาร์ลส์ ดิคเกนส์ และ มาร์ค ทเวน จะแยกการศึกษาออกเป็นประเด็นต่าง ๆ จำนวน 7 ประเด็น เพื่อมุ่งดู ลักษณะเด่นของดิคเกนส์และทเวนในการสร้างความขบขัน และเปรียบเทียบเพื่อให้เห็น ลักษณะร่วมและลักษณะต่างของนักเขียนทั้งคู่ ดังมีรายละเอียดของการศึกษาแต่ละประเด็น ดังนี้

1. ลักษณะโครงสร้างอิสระของนวนิยาย

นวนิยายของดิคเกนส์และทเวนซึ่งนำมาทำการศึกษา มีลักษณะเด่นร่วมกันประการแรกคือ เป็นนวนิยายที่มีโครงสร้างค่อนข้างอิสระ นวนิยายไม่ได้ประกอบด้วยโครงเรื่อง (plot) เพียงโครงเรื่องเดียวและองค์ประกอบอื่น ๆ เช่น เหตุการณ์ บทสนทนา ฯลฯ มุ่งที่จะรวมความสนใจของผู้อ่านไปที่ประเด็นใดประเด็นหนึ่งเพียงประเด็นเดียว (single plot หรือ well-made plot) นวนิยายของดิคเกนส์และทเวนซึ่งนำมาทำการศึกษา มีลักษณะเด่นที่ประกอบด้วยเรื่องราวหลายเรื่องราวเรียงซ้อนกันอยู่ดังได้วิเคราะห์ใน รายละเอียดมาแล้ว โดยอาศัยการเชื่อมเรื่องราวต่าง ๆ เข้าด้วยกันด้วยเหตุผลว่า เป็นเรื่องราวที่บุคคลใดบุคคลหนึ่งประสบ เช่น เป็นเรื่องราวที่อ็อก ฟินน์ หรือทอม ซอร์เบอร์ ประสบ หรือเป็นเรื่องราวที่เกิดขึ้นกับบุคคลกลุ่มหนึ่งซึ่งทุกคนในกลุ่มรู้จักกัน เช่น เป็นเรื่องราวที่เกิดขึ้นกับกลุ่มของพิควิก หรือเกิดขึ้นกับคนในแควดวงตระกูลซัสเซิลวิท เป็นต้น ลักษณะโครงสร้างอิสระดังกล่าวของนวนิยาย เป็นผลดีต่อนวนิยายแนวขบขันในแง่ที่ว่า ผู้เขียนมีอิสระมากขึ้นในการจะสอดแทรกมุขตลกหรือเหตุการณ์และตัวละครที่มีลักษณะขบขัน

เข้าใจในนวนิยายอย่างเสรี ทำให้อารมณ์ขันมีความหลากหลายทั้งในด้านเนื้อหาและกลวิธี นวนิยายที่มีองค์ประกอบทุกส่วนมุ่งไปที่ประเด็นใดประเด็นหนึ่งจะสร้างข้อจำกัดในการสอดแทรกความขบขัน

นอกจากนวนิยายของคิเคเนสส์และทเวนจะประกอบด้วยเรื่องราวหลายเรื่อง เพื่อสร้างความหลากหลายในด้านเนื้อหาที่นำมาใช้สร้างอารมณ์ขัน บางส่วนและบางบทของนวนิยายสอดแทรกเข้ามาเพื่อประโยชน์ในการเพิ่มความขบขันให้กับนวนิยายโดยที่อารมณ์ขันเหล่านั้นไม่มีความสัมพันธ์กับเนื้อเรื่องของนวนิยายในองค์รวม ดังเช่น

ก. ภาพเหตุการณ์ที่พิควิกซึ่งเป็นชายชราว่างอัน นอนหลับในรถเข็นที่มีรูปร่างคล้ายกับรถเข็นปูนในงานก่อสร้าง ชาวบ้านทั้งหมดบ้านมารุมล้อมรถเข็นเพื่อดูเขา จนกระทั่งเขาสร้างเมมาและตื่นขึ้น จากนั้นชาวบ้านร่วมกันรุมขว้างปาผักและผลไม้ใส่เขา เหตุการณ์ดังกล่าวสอดแทรกไว้ในนวนิยายเพื่อสร้างความขบขันให้กับผู้อ่าน เป็นอารมณ์ขันที่ไม่มีความสัมพันธ์กับเนื้อเรื่องของนวนิยายในองค์รวม

ข. ความขบขันอันเกิดจากการขบขันมาของพิควิกและการขำของวินเคิลเพื่อเดินทางไปยังบ้านนอร์เคิลในบทที่ 5 ของ The Pickwick Papers

ค. บทที่ 14 ของ The Adventures of Huckleberry Finn เป็นบทสนทนาระหว่างฮัคและจิมเกี่ยวกับกษัตริย์ที่อ่านพบในหนังสือ อารมณ์ขันของบทเกิดจากที่ขบขันของฮัคอธิบายว่ากษัตริย์เป็นใครและการแสดงความคิดเห็นเรื่องฮาเริ่มของจิมตามด้วยมุขตลกเกี่ยวกับโซโลมอนและมุขตลกเกี่ยวกับความเขลาของมนุษย์ชาติที่ทุกภาษาต่างกัน บทที่ 14 แสดงให้เห็นวิธีสร้างงานของทเวนว่า ส่วนหนึ่งเกิดจากการนำมุขตลก

สั้น ๆ ทั้งแบบที่มีโลกส์และไม่มีโลกส์มาตัดต่อหรือจัดเรียงลำดับให้ออกมาเป็นตัวงาน นอกจากนี้อารมณ์ขันของบทนี้มีหน้าที่หลักเพื่อเพิ่มความขบขันให้กับนวนิยาย

ง. บทที่ 22 ของ The Adventures of Tom Sawyer เป็นเหตุการณ์ในวันสอบ ทอมไม่มีมืบทบาทใด ๆ ในบทนี้ เขาเป็นเพียงตัวประกอบที่ผ่านออกมาอ่านงานหน้าห้องสอบเช่นเดียวกับนักเรียนคนอื่น อารมณ์ขันของบทประกอบด้วย ความขบขันจากการเสียดสีบทความและบทกวีซึ่งนักเรียนหญิงนำมาอ่านหน้าห้องสอบ และตามด้วยการร่วมกันกลั่นแกล้งอาจารย์ของพวกเขาเล็ก ๆ

จ. ตัวละครอย่างพอล สวิตเคิลไปป์ หรือเบลี จูเนียร์ ใน The Life and Adventures of Martin Chuzzlewit เป็นตัวละครที่ไม่มีมืบทบาทใด ๆ ในโครงเรื่องของนวนิยายไม่ว่าจะในแง่การดำเนินเรื่อง หรือการสร้างบทความขัดแย้ง แต่พวกเขาได้รับการบรรยายลักษณะท่าทาง รูปลักษณ์ และพฤติกรรมไม่น้อยกว่าตัวละครที่มีบทบาทในเรื่อง ทั้งนี้ก็เพื่อเพิ่มความขบขันให้กับนวนิยาย

อารมณ์ขันบางส่วนในนวนิยายของดิกเกนส์และทเวน เป็นไปเพื่อเพิ่มความขบขันให้กับนวนิยายโดยไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับเนื้อเรื่องโดยตรง ขณะที่อารมณ์ขันส่วนใหญ่เป็นองค์ประกอบในเนื้อเรื่องของนวนิยาย

ลักษณะเหมือนกันอีกประการหนึ่งของดิกเกนส์และทเวน คือมีเนื้อเรื่องแนวมาดกรรมหรือสืบสวนสอบสวนแทรกอยู่ในนวนิยาย เช่น เรื่องราวของอินจัน โจอี ใน The Adventures of Tom Sawyer เรื่องราวการกระทำมาดกรรมของโจนาส และไซกีส ใน The Life and Adventures of Martin Chuzzlewit และ Oliver Twist ตามลำดับ โดยเฉพาะดิกเกนส์เป็นนักเขียนที่มีความสามารถสะท้อน

สภาพจิตใจของมาตกรหลังการกระทำมาตกรอย่างโจนาสและ ไซกีส์ได้อย่างน่าประทับใจ ฉะนั้นอารมณ์ขันในงานของคนทั้งสองจึงบนความตื่นเต้นและตึงเครียดจากเนื้อเรื่องแนว มาตกรรมและสืบสวนสอบสวนที่แทรกอยู่ อย่างไรก็ตามคติเกนส์ให้หน้าหนักของเนื้อเรื่อง แนวมาตกรรมยิ่งกว่าทเวน

2. อารมณ์ขันของทเวนสร้างพระเอก : อารมณ์ขันของคิเคเกนส์สร้างตัวตลก

ตัวละครเอกของทเวนอย่างแฮงค์ มอร์แกน และทอม ซอว์เบอร์ มีลักษณะของ พระเอก (hero) ในวรรณกรรมขบขันประเภทนิทานโกหก (Tall Tale)

นิทานโกหกเป็นวรรณกรรมแนวขบขันที่พบได้ทั่วไปในทุกชาติทุกภาษา อย่างเช่น ศรีธนชัยของไทย แต่นิทานโกหกเป็นรูปแบบวรรณกรรมแนวขบขันที่ได้รับความนิยมและ เพื่องฟูอย่างมากในอเมริกนามาตั้งแต่สมัยอาณานิคม (Cunliffe, 1968 : 166) นิทาน โกหกเป็นเรื่องเล่าที่สร้างความขบขันจากการใช้จินตนาการอย่างไร้ขีดจำกัด ทุกสิ่งทุก อย่างในนิทานโกหกเป็นสิ่งที่เป็นไปได้และเกิดขึ้นได้โดยไม่คำนึงถึงความเป็นจริงหรือหลัก ของเหตุผล ผู้วิจัยขอยกตัวอย่างลักษณะการใช้จินตนาการอย่างไร้ขีดจำกัดเพื่อสร้างความ ขบขันในนวนิยายที่เลือกมาทำการวิจัย 2 ตัวอย่างดังนี้

ตัวอย่างแรก ในบทที่ 19 ของ The Adventures of Huckleberry Finn อักเล่าถึงความมั่งคั่งและความสงบของการใช้ชีวิตบนแพล่องลอยไปตามลำน้ำมิสซิสซิปปี และเขาเล่าถึงคำสนทนาระหว่างเขากับจิมว่า :

It's lovely to live on a raft. We had the sky up there, all speckled with stars, and we used to lay on our backs and

look up at them, and discuss about whether they was made or only just happened. Jim be allowed they was made, but I allowed they happened; I judged it would have took too long to make so many. Jim said the moon could'a laid them; well, that looked kind of reasonable, so I didn't say nothing against it, because I've seen a frog lay most as many, so of course it could be done. We used to watch the stars that fell too and see them streak down. Jim allowed they'd got spoiled and was hove out of the nest. (Twain, 1948 : 119)

ข้อความข้างต้นชักกับจิมซึ่งเป็นตัวละครที่ไร้การศึกษา กำลังถกเถียงกันถึงต้นกำเนิดของดาว จิมมีความเห็นว่า พระจันทร์น่าจะออกไข่มาเป็นดาว อัครู้สึกเห็นด้วยเพราะเขาเคยเห็นกบวางไข่ได้คราวละมากมาย จิมยังยืนยันว่าดาวตกก็คือพวกดาวที่เกิดเน่าและถูกโยนทิ้งออกจากรัง

ตัวอย่างที่ 2 ในบทที่ 32 ของ The Pickwick Papes พิควิกไปร่วมงานเลี้ยงของนักเรียนแพทย์ แจ็ค ฮ็อพคินส์ (Jack Hopkins) เล่าเรื่องคนไข้ในโรงพยาบาลให้พิควิกฟังหลายราย รายหนึ่งเป็นเด็กซึ่งกลืนสร้อยคอ แจ็คเล่าว่าเด็กไม่ได้กลืนสร้อยคอที่เคี้ยวทั้งเส้น เขาเป็นลูกคนยากจน พี่สาวคนโตของเขาซื้อสร้อยคอซึ่งร้อยจากลูกปัดไม้เม็ดใหญ่สีดำ เขาชอบของเล่นจึงขโมยสร้อยคอที่สาวมาซ่อนไว้เล่น และตัดเชือกร้อยและกลืนลูกปัดไปหนึ่งเม็ด เขาเห็นเป็นของสนุก วันต่อมาจึงกลืนลูกปัดอีกหนึ่งเม็ด อีกวันจึงกลืนสองเม็ด และสามเม็ด พอครบอาทิตย์ เขากลืนลูกปัดจากสร้อยทั้งเส้นจำนวน 25 เม็ด พี่สาวเขาร้องให้ ค้นหาสร้อยคอเท่าไรก็ไม่พบ สองสามวันหลังจากนั้น ครอบครัวเขานั่งทานข้าว เขาไม่หิวจึงเล่นอยู่ในห้อง ทันใดนั้นเกิดเสียงดังรัวเหมือนมีพายุลูกเห็บ

ขนาดย่อมขึ้น บิดาคูเขาว่าอย่าทำเสียงดัง เขาเถียงว่าไม่ได้ทำ สักครู่ก็เกิดเสียงดังขึ้นกว่าครั้งก่อน บิดาคูเขาและจับเขาเข้า เกิดเสียงร่ำกราวออกมาจากร่างเขา บิดาเขาตกใจนึกว่าเขาเกิดอาการไอในท้อง เขาบอกบิดาว่ามันเป็นสร้อยคอที่เขาถลกเส้นเข้าไป บิดาอุ้มเขาวิ่งไปโรงพยาบาล ลูกบิดิโนกระเพาะเขากระทบกันดังกรียวกราวไปตลอดทาง ประชาชนต่างมองขึ้นไปบนฟ้าและมองลงไปในห้องใต้ดินเพื่อหาที่มาของเสียง เวลาเขาเดินในโรงพยาบาลเขาทำเสียงดังกรียวกราวจนต้องใช้เสื้อโค้ทของยามรักษาการณ์ห่อเขาไว้ทั้งตัวเพื่อกันเขารบกวนคนไข้อื่น (Dickens, 1964 : 483-484)

นิทานโกหกเป็นเรื่องเล่าที่ทุกสิ่งทุกอย่างเกิดขึ้นได้ตามแต่อำนาจของจินตนาการ จะสร้างขึ้น ในนิทานโกหกอำนาจของจินตนาการอยู่เหนือกฎของธรรมชาติ กฎของความ เป็นไปได้ และหลักของความเป็นจริง เมื่อนิทานโกหกเล่าถึงแมววิ่งไล่จับนก และนกบินหนีขึ้นไปบนต้นไม้ อำนาจของจินตนาการอาจเล่าว่า แมวคว้าชอล์กขึ้นมาขีดเป็นเส้น บนโศกกลางอากาศและเขาก็บินตามเส้นนั้นโด่ซัดขึ้นไปจับนก นอกจากลักษณะดังกล่าว นิทานโกหกของอเมริกันมักเป็นเรื่องเล่าเกี่ยวกับความเก่งเหนือคนทั่ว ๆ ไป (superman) ของคนธรรมดา อาจจะทานเก่ง คัมสุราเก่ง ยิงปืนได้แม่นยำ ฯลฯ ลักษณะเด่นอีก ประการหนึ่งของนิทานโกหกซึ่งอเมริกันนิยม คือ การเอาชนะกันด้วยภูมิปัญญาและเล่ห์ เหลี่ยม (Outwit) บางครั้งการเอาชนะกันด้วยปัญญาจะเป็นการชิงไหวพริบกันในเชิง ความคิด หรือในเชิงการใช้ภาษา แต่บางครั้งการเอาชนะกันด้วยปัญญาเป็นไปเพื่อการ เอาเปรียบหรือการโกงกันลิฟท์ (Cunliffe) กล่าวว่าความน่ารังเกียจของการโกงและการหลอกลวงถูกทำให้กลายเป็นเรื่องตลก และสื่อถึงความรู้สึกยินดีที่หลอกผู้อื่นได้ ทัศนคติ ที่แฝงอยู่ในอารมณ์ขัน คือ การดำรงชีวิตในอเมริกา โดยเฉพาะตามแนวชายแดนเป็นชีวิต ที่ยากลำบาก ถ้าคุณไม่ฉลาดก็ควรกลับไปอยู่ยุโรป ความขบขันเกิดจากการหักเหลี่ยมชิงเหลื่อม ระหว่างกันและกันไม่มีใครสามารถหลอกผู้อื่นได้ตลอดเวลา เพราะทุกคนต่างยุ่งอยู่กับการ

หลอกกันและกัน เล่ห์เหลี่ยมที่นำมาใช้จะต้องประยุกต์พลิกแพลงให้ใหม่อยู่เสมอ (Culiffe, 1968 : 164-165)

ผู้วิจัยขอยกตัวอย่างจากเรื่องเล่าเกี่ยวกับพระเอกนิทานิทานโกหกของอเมริกันที่ชื่อ เดวิล ครอคคิทท์ (Davy Crockett) ตัวอย่างนี้แสดงให้เห็นถึงการใช้จ่ายจินตนาการที่เหนือความจริงและความเป็นพระเอกของนิทานิทานโกหก เนื้อเรื่องมีว่า ครั้งหนึ่ง เดวิล ครอคคิทท์ลงสมัครรับเลือกตั้ง คู่แข่งของเขาเป็นคนใบหน้ายิ้มแย้ม จะยิ้มยิงฟันอยู่เสมอ ครอคคิทท์กล่าวยอมรับในการหาเสียงครั้งหนึ่งว่า คู่แข่งมียิ้มยิงฟันที่เหนือเขา แต่ยิ้มของเขาก็ไม่ซำ เขาเป็นคนรักการล่าสัตว์ และพบว่าเมื่อเขายิ้มยิงฟันใส่ตัวเรคุณบนต้นไม้ มันจะทนมยิ้มเขาไม่ได้และร่วงลงมาให้เขาจับ คืนหนึ่ง เขาออกล่าสัตว์และเห็นตัวเรคุณบนต้นไม้ เขาจึงยิ้มยิงฟันใส่มันอยู่ชั่วครู่ แต่มันไม่ยอมลงมา เขาโมโหจึงหันไปคว้าไม้ยาวห้าฟุตมาตั้งและเกยคางพักบนปลายคอน จากนั้น เขาดังใจยิ้มอยู่ห้านาทีเต็ม แต่ตัวเรคุณก็ไม่ลงมา เขากลับบ้านนำขวานออกมาเมื่อเห็นเรคุณยังอยู่บนต้นไม้ เขาฟันต้นไม้ล้มหวังจะจับเรคุณตัวนี้ให้ได้เพราะเห็นมันประหลาดดี เมื่อไม้ล้ม เขารีบวิ่งไปและพบว่าเขามองปมไม้ขนาดใหญ่บนคบเป็นตัวเรคุณ สงเกตสักครู่เขาจึงรู้ว่าเขายิ้มยิงฟันใส่ปมไม้จนเปลือกไม้ลอกหลุดเกลี้ยงเกลตา ครอคคิทท์กล่าวสรุปว่าเขาเองก็ไวในเรื่องยิ้มแต่ต้องยอมรับว่าคู่แข่งเหนือกว่าเขาในด้านนี้ เขาขอเตือนให้ประชาชนระวังอย่าให้คู่แข่งของเขา ยิ้มยิงฟันลอกเอาคะแนนเสียงจากทุกคน

ตัวละครของทเวนอย่างแฮงค์ มอร์แกนและทอม ซอว์เบอร์ มีลักษณะของพระเอกนิทานิทานโกหก กริฟฟิธ (Griffith) กล่าวไว้ในบทความชื่อ "Merlin's Gerin : From 'Tom' to 'Huck' in 'A Connecticut Yankee'" (Griffith, 1990 : 399-400) ว่าแฮงค์ มอร์แกน เข้าไปในดินแดนสมัยพระเจ้าอาเธอร์ในฐานะคนแปลกหน้า ผู้คนในดินแดนนั้นมองเขาไม่เท่าเทียมและตัดสินจะเผาเขาทั้งเป็น แฮงค์ใช้กลวิธี 2 ประการของ

พระเอกนิทานโกหกซึ่งช่วยให้เขาารู้สึกว่าดินแดนพระเจ้าอาเธอร์เป็นถิ่นของเขา ประการแรก เขาเล่าถึงผู้คน และระบบการปกครองในดินแดนใหม่ที่กลายเป็นเรื่องคลก ไร้สาระ เขาชี้ให้เห็นความสับสน และคราบน้ำมันในห้องประชุมโต๊ะกลม บรรยายภาพสุนัขกัดกัน เพื่อแบ่งกระดูกในที่ประชุมโต๊ะกลม บรรยายภาพหนูขึ้นไปนั่งกักกินเนยบนศีรษะของพระเจ้าอาเธอร์ขณะพระองค์เผลอหลับ และบรรยายความไร้สาระของเนื้อหาการประชุมสภาโต๊ะกลม ซึ่งไม่มีอะไรมากไปกว่ากล่าวคำโกหกเกี่ยวกับความเก่งกาจของตนเองสู่กันฟัง

นอกจากนี้ แชนด์ยังวิพากษ์วิจารณ์ค่านิยมในการตามหาจอกศักดิ์สิทธิ์และการสวมเกราะของชนในดินแดนพระเจ้าอาเธอร์ให้กลายเป็นเรื่องไร้สาระที่น่าขัน แชนด์บรรยายค่านิยม และระบบการปกครองในสมัยพระเจ้าอาเธอร์ให้กลายเป็นเรื่องคลกไร้สาระ ด้วยการใช้อินจินตนาการอย่างหลอกลวงของความเป็นจริง เช่นหนูขึ้นไปนั่งกักกินเนยบนศีรษะพระเจ้าอาเธอร์ และน้ำมันเนยก็ไหลหยดเป็นทางลงมา เป็นต้น กลวิธีประการที่สองของแชนด์คือ เอาชนะผู้คนในสิ่งแวล้อมใหม่ (outwit) และเป็นการเอาชนะคู่แข่งตามกฎที่คู่แข่งตั้งขึ้น อย่างเช่น ผู้คนในสมัยพระเจ้าอาเธอร์เชื่อในอำนาจของไสยศาสตร์ แชนด์ใช้ความรู้ด้านระเบิดระเบิดประสาทของพ่อมดประจำราชสำนักด้วยประกายไฟจากฟ้าแลบ ขณะเกิดพายุฝนฟ้าคะนองต่อหน้าประชาชนชาวเอเธอร์ เพื่อพิสูจน์ว่าในทางไสยศาสตร์ เขาเหนือกว่าพ่อมดทุกคน ชาวเอเธอร์ให้คุณค่ากับการต่อสู้บนหลังม้าของเหล่าอัศวิน แชนด์ขึ้นหลังม้าเอาชนะเหล่าอัศวินด้วยบ่วงบาศ เขาจึงเหนือกว่าพวกอัศวินในด้านการรบบนหลังม้า อัศวินจะโอ้อวดความเก่งของตนเองด้วยจำนวนศัตรูที่พวกเขาพิชิตได้ในแต่ละครั้ง แชนด์ใช้ปืนยิงอัศวินที่กำลังพุ่งเข้าโจมตีเขาราวเด็ยวันบดินคน เขาจึงเหนือกว่าพวกอัศวินในด้านความเร็วและจำนวนศัตรูที่พวกเขาพิชิตได้ในแต่ละครั้ง ผู้คนสมัยพระเจ้าอาเธอร์มีความเชื่อในเรื่องการพันไฟ ครั้งหนึ่งแชนด์สวมเสื้อเกราะและสูบบุหรี่ เหล่าอัศวินซึ่งกำลังพุ่งเข้าโจมตีเขาดังนั้นเขาก็ยอมแพ้แต่โดยดีเพราะนึกว่าเขาพันไฟได้ แชนด์จึงทำได้เหนือกว่าทั้งในด้านความเชื่อที่ไร้สาระอย่างการพันไฟ เป็นต้น ความสามารถที่จะ เอาชนะคู่แข่งตามกฎที่คู่แข่งตั้งขึ้น จะสร้างภาพพจน์ความเป็นพระเอกแก่แชนด์ยิ่งขึ้น

ผู้อ่านจะรู้สึกสนุกและชื่นชมความเก่งกาจแบบพระเอกนิทานโกหกของแฮงค์ แม้เขาจะแสดงความก้าวร้าวผ่านมุขตลก และแม้ว่าผู้อ่านจะสำนึกถึงท่าทีชอบอำนาจของแฮงค์ที่แฝงอยู่ในเรื่องเล่าของเขา แต่ผู้วิจัยเห็นว่าความชื่นชอบในตัวแฮงค์จะยังคงอยู่โดยเฉพาะ เมื่อเขาแสดงท่าทีเป็นปรปักษ์ต่อความอยุติธรรม ในสังคมยุโรปอย่างชัดเจน และแสดงเจตนาจะปฏิบัติสังคมอังกฤษไปสู่สิ่งที่ดีขึ้นตามค่านิยมที่เขาได้รับการอบรมมาในศตวรรษที่ 19 ความรู้สึกชื่นชมแฮงค์ มอร์แกนจะขึ้นสูงสุดในบทที่ 39 เมื่อแฮงค์ประกาศทำรบกับอควินทั้งแผ่นดิน และเขาเอาชนะอควินด้วยปืน และประกาศเปลี่ยนแปลงการปกครอง ผู้อ่านจะรู้สึกผิดหวังในตัวแฮงค์ในบทที่ 43 เมื่อเห็นเขาวางแผนฆ่าคนหลายหมื่นคนเพื่อยึดอำนาจคืนจากศาสนจักร การฆ่าคนครั้งนี้ของแฮงค์ทำลายภาพพระเอกนิทานโกหกที่ผู้อ่านรู้สึกชื่นชมในใจลงทันที ผู้อ่านจะรู้สึกได้ทันทีว่าแฮงค์เป็นนักปฏิวัติที่โง่โง่ไม่ได้ อย่างไรก็ตาม ความผิดหวังในตัวแฮงค์ก่อนจบเรื่อง (ในบทที่ 43 ; นวนิยายมี 47 และบทส่งท้าย) จะเกิดขึ้นกับผู้อ่านอย่างผู้วิจัยซึ่งไม่เห็นด้วยกับการฆ่าคนมากมายขนาดนั้น โดยมีเหตุผลของการฆ่าว่าเพื่อการเปลี่ยนแปลงไปสู่สังคมที่ดีขึ้น อย่างไรก็ตาม ผู้อ่านที่คิดต่างจากผู้วิจัยและเห็นด้วยกับการกระทำของแฮงค์ ว่าเป็นสิ่งที่เหมาะสมที่นักปฏิวัติจะฆ่าคนหลายหมื่นคนเพื่อเปลี่ยนแปลงการปกครองเพราะไม่มีการปฏิบัติใดไม่สูญเสียเลือดเนื้อ ผู้อ่านที่คิดเช่นนี้จะไม่รู้สึกผิดหวังในตัวแฮงค์ มอร์แกน แต่จะรู้สึกชื่นชมความเก่งกาจของแฮงค์ยิ่งขึ้น ที่เขาสามารถใช้มันสมองและผู้ช่วยเพียง 53 คน วางแผนฆ่าคนหลายหมื่นคนอันเป็นความเก่งกาจในแบบพระเอกนิทานโกหก ผู้อ่านซึ่งมีความเห็นว่าการฆาตกรรมผู้คนหลายหมื่นคน เป็นพฤติกรรมที่เหมาะสมและกระทำได้เพราะเป็นการกระทำเพื่อการปฏิวัติและนำสังคมไปสู่สังคมในอุดมคติ ผู้วิจัยอยากจะขอให้ผู้อ่านซึ่งมีความคิดดังกล่าวส่งแก่น้ำเสียง ชื่นชมเทคโนโลยีซึ่งสามารถฆ่าคนได้มากมายในคราวเดียวของแฮงค์และน้ำเสียงชื่นชมอำนาจที่แฝงอยู่ในเรื่องเล่าของแฮงค์ ผู้อ่านจะรู้ว่าแฮงค์ไม่ใช่ นักปฏิวัติที่ประชาชนจะเข้าใจในการนำสังคมไปสู่สังคมในอุดมคติ

กริฟฟิซ (1990 : 400) บังกล่าวว่า บรรยากาศของนวนิยายเป็นบรรยากาศของนิทานโกหกไม่ใช่บรรยากาศของนวนิยายสมจริง และไม่ใช่บรรยากาศของการสร้างฉากในประวัติศาสตร์ขึ้นมาใหม่ แต่เป็นบรรยากาศของโลกที่เต็มไปด้วยสิ่งที่เป็นไปไม่ได้ข้อจำกัดของโลกแห่งความเป็นจริงจะอยู่ภายใต้อำนาจของจินตนาการ อย่างเช่น ถ้าพิจารณาตามหลักของความเป็นจริง แชนค์ไม่สามารถสร้างโรงงานและเปิดเหมืองแร่มากมายได้ในเวลาอันสั้น ทั้งยังปิดเป็นความลับจากประชาชน เพราะเขาไม่มีทางจะหาพนักงานและคนจำนวนมากมาฝึกสอนตั้งแต่เริ่มหัดอ่านหนังสือจนกระทั่งมีความรู้ในด้าน การถลุงแร่ สร้างระบบไฟฟ้า โทรศัทพ์ โทรเลข การพิมพ์ การผลิตปืน การต่อเรือ ฯลฯ ในระยะเวลาอันสั้น โดยมีเขาเป็นครูเพียงคนเดียว นอกจากนี้แชนค์มีความรู้ทางเทคโนโลยีหลายด้านมาก ทั้งการทำแร่ การผลิตอาหาร ฯลฯ ซึ่งเป็นสิ่ง เป็นไปไม่ได้ ในโลกของความเป็นจริง มนุษย์จะได้รับการฝึกให้มีความรู้ทางเทคโนโลยี ในด้านใดด้านหนึ่งเพียงด้านเดียว ฉะนั้นบรรยากาศเป็นบรรยากาศของนิทานโกหก

ใน The Adventures of Tom Sawyer ตัวละครทอม ซอว์เยอร์เป็น ตัวเอกในลักษณะของพระเอกในนิทานโกหก อารมณ์ขันของนวนิยายส่วนหนึ่งเกิดจากการ เอาชนะคนอื่นด้วยไหวพริบและความฉลาดของทอม (outwit) อย่างเช่น การหลอก เพื่อน ๆ ทั้งหมดมาช่วยเขาทาสีรั้ว และนำของเล่นที่เพื่อน ๆ นำมาแลกกับการทาสี รั้วไปแลกกับบัตรรางวัลของเพื่อน ๆ ที่ได้รับเมื่อสามารถท่องจำข้อความในไบเบิล บัตร รางวัลเหล่านี้เมื่อรวบรวมจนครบตามจำนวนที่ทางโรงเรียนกำหนดจะขึ้นขอรับรางวัลใหญ่ (พระคัมภีร์ไบเบิล) และมีพิธีมอบซึ่งเป็นเกียรติต่อผู้ได้รับ ทอมรวบรวมซื้อบัตรรางวัล จนครบและขึ้นขอรับรางวัลใหญ่ ทอมกลายเป็นพระเอกจากความฉลาดแกมโกง ทอมหลอก ให้คนทั้งหมดบ้านจัดงานศพของเขาและเดินเข้ามาร่วมงาน เป็นต้น การค้นพบสมบัติ และการค้นพบทางออกจากถ้ำของทอม ล้วนแล้วแต่เป็นสถานการณ์ที่ไม่น่าจะเป็นไปได้ในความเป็นจริง แต่ทอมกระทำได้ในนวนิยายเพราะเขาเป็นพระเอกตามแบบนิทานโกหก

ใน The Adventures of Huckleberry Finn ตัวละครฮัก ฟินน์ใช้ ไหวพริบและสติปัญญาเอาตัวรอดจากสถานการณ์คับขัน หรือเอาชนะบุคคลผู้สูงกว่าหลาย ครั้งหลายครา (outwit) อย่างเช่น การสร้างสถานการณ์หลอกบิดาตนเองว่าเขา เสียชีวิต และการใช้ปฏิภาณไหวพริบลอกคณาล่าทาสว่าบนแพมีผู้ป่วยโรคฝีดาษ เพื่อช่วย จิม อีกทั้งใช้ความอดทนและไหวพริบปฏิภาณดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับคิงและค็อกอย่างราบรื่น

อารมณ์ขันส่วนใหญ่ในนวนิยายทั้ง 3 เรื่องของทเวน เกิดจากการซึ่งขยับเอาชนะ กันและกันด้วยไหวพริบปฏิภาณ โดยเฉพาะเป็นชัยชนะของผู้ที่ต้อยกว่าทั้ง วัยวุฒิ คุณวุฒิ และฐานะต่อผู้ที่เหนือกว่า อย่างเช่น บทสนทนาระหว่างฮักกับโจแอนนา (บุตรสาวคน เล็กของตระกูลวิลคัส) ในบทที่ 26 บทสนทนาระหว่างฮักกับนางจูดิธ ลอฟตัส (Mrs. Judith Loftus) ในบทที่ 11 และระหว่างฮักกับจิมในบทที่ 14 ฮักซึ่งสามารถสร้าง สถานการณ์หลอกคนทั้งหมู่บ้านและบิดาของตนเองได้ว่า เขาเสียชีวิต ฮักซึ่งฉลาดพอ จะหลอกนักหลอกลงมืออาชีพอย่างค็อกและคิง แต่เขากลับมาจนมุมเด็กผู้หญิงปากแห้งอย่าง โจแอนนาและแม่บ้านอย่างนางจูดิธ

อารมณ์ขันของทเวนสร้างพระเอกซึ่งใช้ปฏิภาณไหวพริบและสติปัญญา เอาตัวรอด ในสถานการณ์ที่ไม่น่าจะเป็นไปได้ หรือก่อวีรกรรมที่มนุษย์ไม่อาจกระทำได้ในชีวิตจริง ผู้อ่าน จะหัวเราะขบขันและชื่นชมตัวเอกทั้งที่รู้ว่าปฏิภาณไหวพริบและวีรกรรมของเขานั้นไม่น่าจะ เป็นไปได้หรือเกิดขึ้นได้ นวนิยายของทเวนเป็นนิทานโกหกที่นำมาบิดขยายให้ยาวขึ้น

รูร์ค (Rourke 1984 : 60) แสดงความคิดเห็นว่า ความเก่งกาจ เหมือนมนุษย์ของตัวละคร เป็น เรื่องที่พบเห็นบ่อยครั้งในวรรณกรรมเกี่ยวกับพระเจ้าและเทพ ความเก่งกาจเหมือนมนุษย์ในวรรณกรรมประเภทดังกล่าวสร้างจากความเชื่อทางศาสนาและ ความเชื่อในสิ่งลึกลับเหนือธรรมชาติ ผู้อ่านจะไม่เกิดความขบขัน เรื่องราวจะก่อความรู้สึก

ศักดิ์สิทธิ์ เครื่องขริบ และเคารพต่อผู้อ่าน แต่ความเก่งของพระเอกนิทานโกหกสร้างจากความรู้สึกที่ไม่เชื่อว่าเหตุการณ์หรือความเก่งเช่นนี้จะเกิดขึ้นได้ และสนุกเพลิดเพลินไปกับจินตนาการ

บรูคส์ (Brooks, 1963) และบราดเลย์ (Bradley, 1984) มีความเห็นทำนองเดียวกันว่า การดำรงชีวิตของชาวอเมริกันในยุคสร้างชาติโดยเฉพาะในดินแดนที่บุกเบิกใหม่และตามเหมือง เป็นวิถีชีวิตที่ยากลำบาก กดดันและค่อนข้างสิ้นหวัง อารมณ์ขันเป็นสิ่งช่วยจรรโลงความสมดุลทางใจให้กับชาวอเมริกัน บรูคส์ (Brooks, 1963 : 13-15) แสดงความเห็นว่าคุณลักษณะทางวรรณศิลป์ส่วนใหญ่จะกลายเป็นนักเขียนแนวขบขัน ถ้าได้ไปสัมผัสหรือดำรงชีวิตในดินแดนที่บุกเบิกใหม่ (pioneer) อย่างเช่น Artemus Word, Orpheus C. Kerr, Petroleum Nasby, แม้แต่ Bret Harte และมาร์ค ทเวน เป็นต้น อารมณ์ขันที่จะช่วยผ่อนคลายความตึงเครียด ความกดดันและความโกรธเคือง คือสภาพแวดล้อมรอบตัวที่รุนแรงและเรื้อรัง บรูคส์ วิเคราะห์ประวัติชีวิตของทเวนในช่วงที่ไปแสวงโชคตามเหมืองทองคำเพื่อพิสูจน์คำกล่าวข้างต้น

บราดเลย์ (Bradley, 1984 : 65) แสดงความคิดเห็นว่า ตั้งแต่สมัยโคลัมบัส เป็นต้นมาบรรดานายหน้าค้าที่ดินต้องการส่งเสริมการค้าและชักจูงผู้คนเข้ามาตั้งรกรากในอเมริกาประเทศอเมริกาในคำโฆษณาชวนเชื่อจึงเป็นดินแดนแห่งความอุดมสมบูรณ์ทองคำดกเกลื่อนกลาดตามพื้น สัตว์ป่ามีให้ล่าอย่างเหลือเฟือ ล่วงมาถึง 1880 ยังมีเรื่องเล่ากันว่า ผู้อพยพชาวไอริสเดินออกมาพบขอรานตาบอดหน้าศูนย์อพยพในกรุงนิวยอร์ก เขาช่วยเก็บเหรียญทองมูลค่าสิบดอลลาร์ซึ่งตกอยู่ที่เท้าของขอรานโยนใส่ลงขันขอราน และบันส่งสารขอรานที่มองไม่เห็นเงิน อย่างไรก็ตาม ผู้อพยพเข้ามาตั้งรกรากในอเมริกาในช่วงปี 1607 ที่เวอร์จิเนียหรือในช่วงปี 1880 ที่นิวยอร์ก ต่างต้องประสบกับความผิดหวังอย่างรุนแรง เมื่อพบว่าชาวอินเดียไม่ได้มีท่าที่เป็นมิตรต่อพวกเขา การล่าสัตว์และสภาพ

ป่าล้นยากลำบาก การแสวงโชคตามเหมืองทองพบแต่แร่โลหะซัลไฟด์เป็นส่วนใหญ่ การ
 ร่องแพหาที่ตั้งรกรากไปตามแม่น้ำมิสซิสซิปปีและมิสซูรี เป็นภาระที่ยากลำบาก เมื่อพวก
 เขาพบว่าทุกแห่งมีสภาพไม่น่าอยู่และชื้นแฉะ สถานที่ซึ่งพวกเขาเลือกตั้งรกรากอาจกลายเป็น
 เป็นเกาะก่อนพวกเขาจะสร้างบ้านเสร็จ เมื่อเกิดภาวะน้ำล้น ความยากลำบาก และ
 สภาวะสิ้นหวังดังกล่าว เป็นส่วนหนึ่งของชะตาชีวิตบรรพบุรุษชาวอเมริกัน พวกเขาต้อง
 หัวเราะให้กับสภาพสิ้นหวังหรือหัวเราะให้กับตนเองที่ถูกหลอก ไม่เช่นนั้น ชีวิตจะมีแต่ความ
 ทุกข์ และสุขภาพจิตเสีย บราวคเลย์ กล่าวว่าคุณลักษณะพื้นฐานของอารมณชั้นแบบชาว
 อเมริกัน หรือของนักเขียนเช่น มาร์ค ทเวน คือการโจมตีความคิดและความหวังแบบ
 ผันเพื่อง (anti-romanticism) ชาวอเมริกันในดินแดนที่เพิ่งบุกเบิกจะต้องฉลาด
 เท่าทันคน และเข้มแข็งจึงจะดำรงชีวิตอยู่ได้ พวกเขาจะต้องไม่ถูกหลอกด้วยลักษณะ
 เพียงภายนอกของสิ่งที่เห็น อารมณชั้นของชาวอเมริกันตามความคิดของ บราวคเลย์จะ
 โจมตีลักษณะผู้ดีหัวสูง ความภูมิใจในเชื้อสาย ความหยิ่งทะนง และทำที่ยิ่งใหญ่ให้
 กลายเป็นเรื่องน่าขบขัน การโจมตีดังกล่าวเป็นไปอย่างรุนแรง และขาดความเกรงใจ
 อย่างสิ้นเชิง (irreverence) นอกจากนี้ บราวคเลย์ (1984 : 67) ยังมีความ
 เห็นว่า ความเก่งของพระเอกประเภททันทานโกทกอันเป็นลักษณะเด่นในอารมณชั้นของชาว
 อเมริกัน เป็นการนำคุณสมบัติที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตให้อยู่รอดในป่าและตามแนวชาย
 แดนมาขยายให้เกินความเป็นจริงอย่างไม่อภัย เพื่อสร้างความขบขัน

ในทางตรงกันข้าม อารมณชั้นของคิกเกนส์สร้างตัวตลก คิกเกนส์จะนำข้อ
 บกพร่องของมนุษย์มาตีแผ่ด้วยลีลาภาษาและการเสียดสีที่ก่อความขบขัน ผู้อ่านจะหัวเราะ
 ขบขันตัวละครในขณะที่เดียวกันก็เกิดความรู้สึกถูกตัวละคร กล่าวอีกนัยหนึ่งคิกเกนส์สร้าง
 อารมณชั้นที่เกิดจากความรู้สึกถูกขบขันหรือลักษณะน่าเกลียดของตัวละครทำให้ตัวละคร
 กลายเป็นตัวตลกในสายตาผู้อ่าน คิกเกนส์จะมีความสามารถที่เด่นในด้านการสร้างอารมณชั้น
 จากฉากเหตุการณ์ ซึ่งเปิดเผยใจหน้าของตัวละครว่า ตัวละครไม่ได้มีความสามารถและ

ความดีสมกับทำที่โอร่าภาคภูมิ เช่น พวกเขาแสดงต่อสาธารณชน เช่น พิคนินท์ บัมเบิล หรือนักการเมืองและนักหนังสือพิมพ์ในเรื่อง The Pickwick Papers บางครั้งดิคเกนส์ จะสร้างความขบขันจากการบรรยายกิริยาท่าทางและรูปร่างหน้าตาของตัวละครซึ่งไม่สวย และไม่สง่างาม อย่างเช่น ทอม พินน์ เป็นคนดีแต่ผู้อ่านจะหัวเราะขบขันหน้าตาที่แก่เกินวัย และท่าที่เก้งก้าง บ้านนอก ขาดความสง่าของเขา การบรรยายรูปร่างหน้าตาของตัวละคร 12 คน ในฉากการประชุมรวมญาติตระกูลอัสเชิลวิลล์ เป็นตัวอย่างที่แสดงให้เห็นถึงความสามารถของดิคเกนส์ในการสร้างความขบขันจากรูปลักษณ์ของตัวละคร (Dickens, 1971 : 54-55) ฉากงานแต่งงานของแซริทซึ่งไม่มีเจ้าบ่าว หรือฉากทิวอร์เคิลและพิควิกตามหาจินเกิล และราเชลจนพบเมื่อพวกเขาพากันหนี ล้วนแล้วแต่เป็นฉากซึ่งสร้างความขบขันปนความรู้สึกถูกและสมเพชราเชลและแซริทตามลำดับ ดิคเกนส์นำความต้องการแต่งงานของราเชล และแซริทมาตีแผ่ให้ดูน่าเกลียด อารมณ์ขันในงานของดิคเกนส์มีหลักการสร้างงานตรงตามคำกล่าวของอริสโตเติล (Aristotle, 1962 : 194) ที่ว่า วรรณกรรมแนวขบขันเป็นการนำเสนอหรือเลียนแบบรูปลักษณ์และพฤติกรรมของมนุษย์ที่แย่กว่ามาตรฐานที่ควรจะเป็นตามค่านิยมของสังคม เป็นการนำเสนอมนุษย์ในมุมมองที่น่าเกลียด

อย่างไรก็ตาม ดิคเกนส์และทเวนต่างเป็นนักเขียนที่สร้างความขบขันจากลักษณะ เกินความจริงขณะที่ทเวนสร้างความขบขันจากลักษณะ เก่งเกินความจริงของพระเอกประเภทนันทานโกหก ดิคเกนส์สร้างความขบขันจากการเลือกนำเสนอรูปลักษณ์ อุปนิสัย และพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งของตัวละครโดยเฉพาะลักษณะที่เป็นข้อบกพร่องมากล่าวเน้นย้ำ ตัวละครของดิคเกนส์จะประพจน์ในลักษณะที่มากกว่าซึ่งคนทั่ว ๆ ไปจะเป็นหรือจะประพจน์กันตามมาตรฐานหรือตามค่านิยมของสังคมจนกลายเป็นเรื่องขบขัน (caricature) ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 1 ใน The Life and Adventure of Martin Chuzzlewit

นางแกมพ์ เป็นนางพยาบาลที่ให้ความสนใจกับการดูแลและเอาใจใส่ความสะดวกสบายของตนเอง ขณะเฝ้าไข้ยิ่งกว่าจะเอาใจใส่คนไข้ เมื่อนางเฝ้าไข้ลิ้วซั่ม นางจับเขานอนเรียงแขนและขาให้เป็นระเบียบเพื่อที่ว่าเมื่อเขาตายศพ เขาจะนำศพเพียงใด นางพบว่าศพเขาจะออกมาน่ารัก ("he'd make a lovely corpse") (Dickens, 1971 : 412) พฤติกรรมที่นางปฏิบัติต่อคนไข้จะมีลักษณะเกินความจริงที่พฤติกรรมมนุษย์ทั่วไปในสังคมจะกระทำกันจนกลายเป็นความขบขัน :

เมื่อซัพเพย์เพื่อ นางแกมพ์จับคอเสื้อคนไข้เข้าจนเขาหน้าเขียวเพื่อระงับอาการเพื่อของเขา วิธีบรรยายเพื่อจะให้พฤติกรรมของนางน่าขบขัน ดิกเกนส์บรรยายว่านางแกมพ์กำลังนำหลักการของโรงเรียนพยาบาลนางพริกมาใช้ การเข้าคอเสื้อจนหน้าเขียวเป็นการออกกำลังกาย (exercise) ซึ่งหลักการพยาบาลดังกล่าวพิจารณาว่าเป็นการนำไปสู่การพักผ่อน และเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการทำงานของระบบประสาทคนไข้ เพราะจะทำให้คนไข้วิ่งเวียนจนพูดไม่ได้อีกต่อไป เมื่อคนไข้ตกอยู่ในสภาพดังกล่าวนางแกมพ์ถือว่าตนเองประสบความสำเร็จในศิลปะการพยาบาล ("which Mrs. Gramp regarded as the triumph of her art) หลังจากนั้นนางให้สัญญากับซัพเพย์ว่าถ้าเขาเป็นลม (เพราะถูกจับเข่าจนหายใจไม่ออก) นางจะช่วยให้เขาฟื้น การกักนิ้วหรือการหักนิ้วเป็นวิธีที่นางคิดจะใช้ (Dickens, 1971 : 709)

เมื่อนางแกมพ์และนางพริกร่วมกันแต่งตัวคนไข้ ดิกเกนส์บรรยายให้ผู้อ่านรู้สึกว่ นางรุมกลั่นแกล้งคนไข้มากกว่าจะช่วยกันดูแลคนไข้ตามหน้าที่ พวกเขาช่วยกันจัดคอเสื้ออย่างประณีตอย่างยิ่ง (great nicety) เพื่อปลอบแหลมของเสื้อจะได้ทนงั้นนตาของผู้ป่วย นางพยาบาลสองคนช่วยกันติดกระดุมเสื้อคนไข้ผิดหมดทุกเม็ด นางแกมพ์ใช้กระเป๋าสีเสื้อโค้ทของคนไข้ซึ่งแขวงไว้ข้างประตูห้องเป็นคอกับข้าว ที่นางจะใช้เก็บกาแฟและน้ำตาล (I make a little cupboard of his coat) (Dickens, 1971 : 466)

ติคเกนส์บรรยายบุคลิกลักษณะของความสกปรกและท่าที่เก็บจคร้านของ
 อีlijah โปแกรม (Elijah Pogram) ใน The Life and Adventures of Martin
Chuzzlewit ด้วยภาษาที่สร้างความขบขัน เป็นอารมณ์ขันที่ปนความรู้สึกถูกต้องตัวละคร
 อีlijah

AMONG the passengers on board the steamboat, there was a faint gentleman sitting on a low camp-stool, with his legs on a high barrel of flour, as if he were looking at the prospect with his ankles; who attracted their attention speedily.

He had straight black hair, parted up the middle of his head and hanging down upon his coat; a little fringe of hair upon his chin; wore no neckcloth; a white hat; a suit of black, long in the sleeves and short in the legs; soiled brown stockings and laced shoes. His complexion, naturally muddy, was rendered muddier by too strict an economy of soap and water; and the same observation will apply to the washable part of his attire, which he might have changed with comfort to himself and gratification to his friends. He was about five and thirty; was crushed and jammed up in a heap, under the shade of a large green cotton umbrella; and ruminated over his tobacco-plug like a cow.

He was not singular, to be sure, in these respects; for every gentleman on board appeared to have had a difference

with his laundress, and to have left off washing himself in early youth. Every gentleman, too, was perfectly stopped up with tight plugging, and was dislocated in the greater part of his joints. But about this gentleman there was a peculiar air of sagacity and wisdom, which convinced Martin that he was no common character; (Dickens 1971 : 531)

ทำนองของอิลิจาห์คือนั่งกองอยู่ไต่ร่มสีเขียว ขาพาดขึ้นไปบนตั่งแป้งสาลีเหมือนเขากำลังใช้ข้อเท้ามองทัศนียภาพ ขณะนั่งปากเขาเคี้ยวเอื้องยาสูบเหมือนวัว สภาบุรุษทุกคนบนเรือจะทำตัวเหมือนกระดุกข้อต่อเลื่อนออกจากที่ (ท่าที่เก็บจคร้าน) และมียาสูบอุดปาก (stopped plugging) ท่าที่ของอิลิจาห์ และความสกปรกของเขาทำให้เป็นตัวละครในสายตาของผู้อ่าน

เมื่ออารมณ์ขันของทเวนสร้างพระเอก และอารมณ์ขันของคิกเกนส์สร้างตัวละคร ความแตกต่างดังกล่าวมีผลให้ความรู้สึกร่วมของผู้อ่านต่องานวรรณกรรมขณะอ่านงานนั้นแตกต่างกัน เมื่อศึกษางานของทเวน ผู้วิจัยจะเกิดความรู้สึกร่วมไปกับตัวละครเอกอย่าง ทอม ซอว์เบอร์, ฮัก ฟินน์ และแฮนค์ มอร์แกน เสียงหัวเราะของผู้อ่านปนความรู้สึกชื่นชมในทางตรงกันข้าม เมื่อศึกษางานของคิกเกนส์ ผู้วิจัยจะไม่เกิดความรู้สึกร่วมไปกับตัวละคร แต่จะปลุกความรู้สึกของตนเองออกห่างจากตัวละคร และเฝ้ามองพฤติกรรมของตัวละคร ด้วยสายตาวิพากษ์วิจารณ์ ความขบขันจะปนความรู้สึกดูถูก ช่วงแรกของนวนิยายเรื่อง The Pickwick Papers ผู้อ่านจะหัวเราะด้วยความรู้สึกดูถูกพิควิกและเพื่อนทั้ง 3 ของเขา จนกระทั่งนวนิยายดำเนินเรื่องไประยะหนึ่ง พิคควิกและเพื่อนได้เดินทางเข้าไปพบปะปะผู้คนตามสังคมต่าง ๆ และผู้อ่านได้รับรู้ถึงลักษณะของคนหลอกลวงที่แฝงอยู่ในสังคม ผู้วิจัยจะหันไปหัวเราะขบขันปนดูถูกบุคคลเหล่านั้น และเริ่มมีความรู้สึกร่วมให้กับตัวละคร

พิควิกและแซม เวลเลอร์ โดยเฉพาะเมื่อเขาถูกนักกฎหมายและนางบาร์เตลล์ร่วมกันฟ้องร้อง ทั้งที่คดีไม่มีมูลความจริง จนจะรู้สึกร่วมและสงสารพิควิก ในนวนิยายเรื่อง The Life and Adventures of Martin Chuzzlewit ผู้อ่านจะผลึกตัวเองออกห่างจากตัวละครสำคัญ ๆ อย่างพิคสนิฟท์ มาร์ตินผู้เบาหัว โจนาส แซริททิ เป็นต้น เพราะตัวละครดังกล่าวต่างมีข้อบกพร่อง มาร์ค แพทเพลย์เป็นตัวละครฝ่ายดี เขามีอารมณ์ขันและปฏิภาณไหวพริบ แต่เขามีบทบาทในเรื่องน้อยเกินกว่าที่จะเกิดความรู้สึกร่วมกับเขาอย่างจริงจัง ทอม ฟินซ์และน้องสาวก็เช่นกัน พวกเขาเป็นตัวละครฝ่ายดีแต่วิถีชีวิตพวกเขาจืดชืดเกินไป จะอ่านนวนิยายเรื่องนี้ด้วยความรู้สึกที่ปลุกตนเองออกห่างจากตัวละครและเฝ้ามองพฤติกรรมของตัวละครทุกตัวอย่างวิพากษ์วิจารณ์อยู่ในที่

3. ลักษณะการกล่าวมากกว่าความจริงและการกล่าวน้อยกว่าความจริงปรากฏในงานทั้งของดิคเกนส์และทเวน

แมกซ์ เอสท์แมน (Max Eastman) (1936 : 156, 179) กล่าวไว้ใน Enjoyment of Laughter ว่าวิธีที่ง่ายที่สุดที่จะทำให้สิ่งต่าง ๆ น่าขบขัน คือการกล่าวถึงลักษณะซึ่งเด่นสะดุดตาของสิ่งนั้นให้มากกว่าความจริงจน กระทั่งกลายเป็นเรื่องเหลวไหลน่าหัวเราะ อีกวิธีหนึ่งเป็นวิธีที่ตรงกันข้าม คือ การเลือกนำเสนอลักษณะซึ่งเด่นสะดุดตาของบุคคล สัตว์ วัตถุและเหตุการณ์มาบรรยายหรือกล่าวถึงในลักษณะที่น้อยกว่าความจริงที่ปรากฏอย่างเด่นชัดจะกลายเป็นความขบขัน คำว่า "การกล่าวมากกว่าความจริง" (exaggeration) และคำว่า "การกล่าวน้อยกว่าความจริง" (understatement) หมายถึง การใช้ภาษาบรรยายให้มากเกินไป หรือน้อยกว่าความจริงที่ปรากฏ อย่างเช่น เมื่อคน ๆ หนึ่งขโมยเงินในชั้นของชอทานตาบอด การกล่าวน้อยเกินไปกับเหตุการณ์ดังกล่าว จะกล่าวว่าคน ๆ นั้นขโมยเงินชอทาน การกล่าวมากเกินไปจะกล่าวว่าคน ๆ นั้นปล้นเงินชอทาน นอกจากนี้ การกล่าวมากกว่าความจริงและการกล่าวน้อยกว่าความจริงยังหมายถึง การ

สร้างให้บุคคล สัตว์ วัตถุ และเหตุการณ์ มีลักษณะมากเกินไปหรือน้อยเกินกว่ามาตรฐาน ที่เป็นที่ยอมรับหรือเป็นที่คาดหวังของสังคม ทนของชาร์ลี แซ์ปลินเป็นการสร้างความ ขบขันจากขนาดของหนวดที่เล็กหรือน้อยกว่ามาตรฐาน ที่มนุษย์ทั่วไปควรจะมึนไบหน้าเข้า ข่ายการสร้างความขบขันจาก "การกล่าวน้อยกว่าความจริง" ส่วนรองเท้าของชาร์ลี แซ์ปลิน สร้างความขบขันจากขนาดที่ใหญ่กว่ามาตรฐานที่มนุษย์รูปร่างเล็กขนาดเขา ควรจะสวมใส่ เข้าข่ายการสร้างความขบขันจาก "การกล่าวมากกว่าความจริง"

ผู้วิจัยพบว่าคิคเกนส์และทเวนสร้างความขบขันจากทั้งลักษณะการกล่าวมากกว่า ความจริง และการกล่าวน้อยกว่าความจริง อย่างไรก็ตาม พวกเขาเด่นอย่างยิ่งใน ด้านการกล่าวมากกว่าความจริง ซึ่งจะขบขันอย่างความขบขันอันเกิดจากการกล่าวมาก กว่าความจริงและการกล่าวน้อยกว่าความจริงจากนวนิยายของคิคเกนส์ และทเวน มาพอ สั่งเขบัดนี้ :

ตัวอย่างที่ 1 ในบทที่ 39 ของ The Adventures of Huckleberry Finn.
 ทอมและฮักช่วยกันจับหนู แมลงมุม งู ฯลฯ เพื่อนำมาปล่อยไว้ในคุกที่คุมขังจิม เพราะทอม เคยอ่านพบในหนังสือว่านักโทษมักจะมีสัตว์เลี้ยงเหล่านี้เป็นเพื่อน และเล่นดนตรีให้พวกมัน ฟัง ทอมต้องการให้จิมเป็นนักโทษ ที่มีสภาพชีวิตถูกต้องตามที่หนังสือบอกทุกประการ เขา และฮักจึงช่วยกันจับสัตว์นานาชนิดมาปล่อยในคุกของจิม เมื่อพวกเขาจับหนูสืบท้าตัวใส่กรง และซ่อนไว้ใต้เตียงป่าแชลลี บุตรชายของป่าแชลลีมาลองเปิดกรงดู ฮักบรรยายว่าเมื่อ ป่าแชลลีมาเห็นหนูเต็มห้องนอน ป่าจับเขาและฮักมาปิดฝุ่นด้วยไม้เรียว ("So she took and dusted us both with the hickry,...") (Twain, 1948 : 265)
 ฮักใช้คำว่า "ปิดฝุ่น" (dust) แทนคำว่า "ตี" เป็นการใช้ภาษาก่อความขบขันใน ลักษณะการกล่าวน้อยกว่าความจริง เพราะคำดังกล่าวไม่สื่อความหมายของการลงโทษ และความเจ็บที่ถูกลงโทษ เมื่อฮักและทอมจับงูซึ่งไม่มีพิษ และล่าตัวเป็นลาย

ทางมีสี่สันจำนวนประมาณสองโหลใส่ถุงไว้ พวกเขาไปทานข้าว กลับมาพบว่างูหลุดออก
จากถุงและเลื้อยไปทั่วบ้าน ชักบรรยายความตกใจของป้าซลีย์ด้วยความไม่เข้าใจว่า
ทำไมป้าถึงตกใจมากมาย :

And so we went for the snakes, and grabbed a couple of dozen garters and house snakes, and put them in a bag, and put it in our room, and by that time it was supper-time, and a ratting good honest day's work: and hungry? -oh, no, I reckon not! And there warn't a blessed snake up there when we went back-we didn't half tie the sack, and they worked out somehow, and left. But it didn't matter much, because they was still on the premises somewheres. So we judged we could get some of them again. No, there warn't no real scarcity of snakes about the house for a considerable spell. You'd see them dripping from the rafters and places every now and then; and they generly landed in your plate, or down the back of your neck, and most of the time where you didn't want them. Well, they was handsome and striped, and there warn't no harm in a million of them; but that never made no difference to Aunt Sally; she despised snakes, be the breed what they might, and she couldn't stand them no way you could fix it; and every time one of them flopped down on her, it didn't make no difference what she was doing. she would just lay that work down and light out.

I never see such a woman. And you could hear her whoop to Jericho. You couldn't get her to take a-holt of one of them with the tongs. And if she turned over and found one in bed she would scramble out and lift a howl that you would think the house was afire. She disturged the old man so that he said he could most wish there hadn't ever been no snakes created. Why, after every last snake had been gone clear out of the house for as much as a week Aunt Sally warn't over it yet; she warn't near over it; when she was setting thinking about something you could touch her on the back of her neck with a feather and she would jump right out of her stockings. It was very curious. But Tom said all women was just so. He said they was made that way for some reason or other (Twain, 1948 : 266)

ความขบขันของตัวอย่างข้างต้น เกิดจากการกล่าวมากกว่าความจริงของจำนวนงูและความตกใจของบ๊ายแซลลี่ งูจำนวนถึง 24 ตัว และงูร่วงลงมาใส่จานอาหารบนโต๊ะ ร่วงลงมาจากคานบ้าน และร่วงลงมาบนต้นคอกคนในบ้าน สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นการสร้างความขบขันจากการกล่าวมากกว่าความจริงที่จะเกิดขึ้นได้ในชีวิตจริง ความตกใจของบ๊ายแซลลี่ ถูกบรรยายด้วยภาษาที่เข้าลักษณะการกล่าวมากกว่าความจริง ดังเช่น

- "you could hear her whoop to Jericho" [คุณได้ยินเธอโห่ร้องไปถึงเมืองเจอร์ริโค (ชื่อเมืองโบราณในทะเลเดดซี) - ผู้วิจัย]

- "she would scramble out and lift a howl that you would think the house was fire" [เธอจะตะเกียกตะกายหนีและขึ้นเสียงโหยหวนจนคุณจะนึกว่าไฟไหม้บ้าน - ผู้วิจัย]

- "she would jump right out of her stockings" โดยจะกระโดดพรวดออกจากถุงเท้าของตนเอง - ผู้วิจัย]

ความขบขันอันเกิดจากการกล่าวมากกว่าความจริงถูกเน้นให้ชัดเจนยิ่งขึ้น ด้วยมุมมองของอ๊กที่ไม่เข้าใจว่าทำไมผ้าซลถึงกลิ้งงู ในทัศนะของอ๊กเป็นสัตว์ที่หล่อเหลา เนื้อตัวมีลายริ้ว และพวกมันนับล้านตัวก็ไม่ก่ออันตรายกับใคร ("Well, they was handsome and striped and there warn't no harm in a million of them") ความขบขันเกิดจากการขัดกันอย่างรุนแรงระหว่างมุมมองของอ๊กกับมุมมองทั่วไปในสังคมที่เห็นงูเป็นสัตว์น่าเกลียด มุมมองของอ๊กที่เห็นงูเป็นสัตว์น่ารัก เป็นมุมมองที่ถูกเน้นจนมากกว่าความเป็นจริงตามปกติวิสัย เข้าข่ายการกล่าวมากกว่าความจริง

ตัวอย่างที่ 2 ในบทที่ 14 ของ The Pickwick Papers ทัทแมนและสน็อกกราส (Mr. Tupman และ Mr. Snodgrass) เข้าพักที่โรงแรมแห่งหนึ่งและนั่งฟังพ่อค้าเร่ตาเดียวเล่าเรื่องของทอม สมาร์ท (Tom Smart) ทอม สมาร์ท เป็นเพื่อนสนิทของลุงของพ่อค้าเร่ เรื่องที่เล่าเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นจริงกับทอม สมาร์ท ทอม สมาร์ทเป็นพ่อค้าเร่วันหนึ่งเขาเดินทางเข้าพักในโรงแรมเล็ก ๆ แห่งหนึ่งที่มีหญิงม่ายเป็นเจ้าของ เขาเห็นบุรุษผู้หนึ่งนั่งจับหญิงม่ายผู้เป็นเจ้าของ เขานึกหงุดหงิดอยู่ในใจว่า เธอน่าจะเลือกผู้ชายที่ดีกว่านั้น ค็นนั้น เขาคัดมสำรวจจนเมาก่อนเขานอนขณะเขาหลับ เขาสะดุ้งตื่นและมองเห็นเก้าอี้ไม้เก่า ๆ เบาะผ้าลายซึ่งขาเก้าอี้เป็นปมไม้ห่อผ้าแดงค้อย ๆ กลายรูปร่างจากเก้าอี้เป็นชายชราสวมเสื้อผ้าลาย ใส่รองเท้าเตะสีแดง ชายชราดังกล่าวบอกทอมว่า บุรุษผู้จับหญิงม่ายเจ้าของโรงแรมนั้นมีภรรยาและบุตรหกคน หลักฐานที่แสดงว่าบุรุษผู้นี้แต่งงาน

แล้วคือจดหมายที่ภรรยาเขาเขียนอ่อนวอนให้เขากลับบ้าน ซึ่งอยู่ในหีบไม้ในห้องที่ทอมพัก ทอมนำจดหมายดังกล่าวไปแสดงแก่แม่่ม่ายเจ้าของโรงแรม เธอจึงเลิกสนใจบุรุษผู้นั้นและหันมาแต่งงานกับทอม สมาร์ท

พ่อค้าเร่ตาเดียวเล่าเรื่องของทอม สมาร์ท ให้มีบรรยากาศของความลึกลับอันไม่อาจอธิบายได้ (gothic) บางครั้งยังแฝงอารมณ์ขันอย่างเช่น ชายชราที่กลายร่างมาจากเก้าอี้ไม้เก่า ๆ บอกทอมว่าสมัยเขายังหนุ่ม เขาเป็นเก้าอี้ไม้แข็งแรง ที่มีสาว ๆ มานั่งตักเขาคราวละหลายชั่วโมง เมื่อผู้อ่านอ่านเรื่องจบ ผู้อ่านจะนึกรู้ทันทีว่าแม่่ม่ายโดนทอมหลอกเรื่องจดหมาย ทอมเดินทางเข้ามาพักในโรงแรมขณะฝนตกและนั่งมองบุรุษจับแม่่ม่ายด้วยความหงุดหงิด เพราะเขารู้สึกอิจฉา เขาต้องการแต่งงานกับแม่่ม่ายและเป็นเจ้าของโรงแรมเสียเอง เขาจึงคิดอธิบายเรื่องจดหมายนั้น อย่างไรก็ตาม การเล่าเรื่องของพ่อค้าเร่ตาเดียว เป็นการเล่าเรื่องที่สร้างความขบขันจากลักษณะการกล่าวน้อยกว่าความจริงที่ปรากฏ โดยพ่อค้าเร่ไม่กล่าวถึงเลยว่แม่่ม่ายโดนทอมหลอก แต่เขากลับกล่าวเน้นถึงความเร้นลับอันไม่อาจอธิบายได้ของประสบการณ์ที่ทอมพบเป็นการละเว้น ไม่กล่าวถึงความจริงสำคัญที่ปรากฏ เมื่อพ่อค้าเร่เล่าเรื่องจบ ผู้ฟังคนหนึ่งกล่าวถามขึ้นว่าทุกคน เชื่อเรื่องราวของทอมหรือเปล่า พ่อค้าเร่ยืนยันว่าทุกคนเชื่อกวันศัตรูของทอมซึ่งบางคนคิดว่าทอมเมา จึงเห็นภาพลวงตา บางคนว่าทอมสร้างเรื่องขึ้นมา ผู้ฟังจึงกล่าวว่าทอมต้องเป็นคนดีมาก ๆ ความขบขันของผู้อ่านเกิดจากผู้อ่านทราบว่าแม่่ม่ายถูกหลอกและนิสัยประชดของผู้อ่านที่กล่าวว่าทอมต้องเป็นคนดีมาก ๆ

เมื่อผู้วิจัยวิเคราะห์ในหัวข้อเรื่อง อารมณ์ขันของดิคเกนส์สร้างตัวละคร ผู้วิจัยได้ยกตัวอย่างพฤติกรรมของนางแกมพ์ และนางพริกที่ปฏิบัติต่อคนไข้ในเรื่อง The Life and Adventures of Martin Chuzzlewit พฤติกรรมของพวกนางเป็นการสร้างความขบขันจากการกล่าวมากกว่าความจริง ดิคเกนส์สร้างให้พวกนางมีพฤติกรรมที่

มากเกินไปกว่ามาตรฐาน ที่เป็นที่ยอมรับหรือที่เป็นที่คาดหวังของสังคม จากบุคคลผู้เป็นนางพยาบาล

ดิกเกนส์และทเวนเป็นนักเขียนที่เด่นในการสร้างความขบขันจากการกล่าวมากกว่าความจริง (exaggeration) การสร้างพระเอกของทเวน และการสร้างตัวละครของดิกเกนส์ล้วนอาศัยการกล่าวมากกว่ามาตรฐานทั่ว ๆ ไปที่สังคมคาดหวัง

4. ดิกเกนส์นิยมเร้าอารมณ์หลากหลายจากผู้อ่าน : ทเวนต่อต้านการมีอารมณ์ฟุ่มเฟือย

ดิกเกนส์มีความชำนาญที่จะเขียนงานซึ่งกระตุ้นเร้าอารมณ์หลากหลายจากผู้อ่าน (sentimental) อย่างเช่น นวนิยายแต่ละเรื่องของดิกเกนส์จะมีทั้งอารมณ์เร้าอารมณ์ขัน แกรมตื้นเต้นและความกลัว (จากเนื้อเรื่องแนวมาตกรรมที่ประกอบอยู่ในนวนิยาย) นอกจากนี้ นวนิยายยังมีบรรยากาศของฝันร้าย (nightmare) และความเร้นลับอันไม่อาจอธิบายได้ด้วยเหตุผล (gothic)

ในทางตรงกันข้าม อารมณ์ขันของทเวนต่อต้านการมีอารมณ์ฟุ่มเฟือย (anti-sentimental) และจะสร้างความขบขันจากการมีอารมณ์ฟุ่มเฟือย

นวนิยายทั้ง 3 เรื่องของดิกเกนส์ที่คัดเลือกมาทำการวิจัยมีองค์ประกอบของความสะพรึงกลัว และความเร้นลับอันไม่อาจอธิบายได้ด้วยเหตุผล (gothic) รวมทั้งบรรยากาศของฝันร้าย ใน The Pickwick Papers ลักษณะทั้ง 2 ประการ ปรากฏในนิทานที่ผู้คนรอบ ๆ ตัวพิควิคและเพื่อนเล่าให้พวกเขาฟัง อย่างเช่นเรื่อง "A Madman's Manuscript" หรือ "The Story of Convict's Return". ใน Oliver Twist สถานภาพของโอลิเวอร์ซึ่งพยายามหนีฟากิน มังค์และวิถีชีวิตในโลกอาชญากรรมมีบรรยากาศ

ของความกลัวผสมความสิ้นหวัง บุคลิกลักษณะของฟากิน เป็นบุคลิกของปีศาจซึ่งทำทางใจดี และใจเย็น ผู้คอยจับเด็กมาเป็นขโมย รอยเท้าของฟากิน และมังก์ซึ่งหายไปอย่างลึกลับ กลางท้องทุ่งโล่งกว้าง เมื่อพวกเขาแอบเข้ามาดูโอลิเวอร์อ่านหนังสือในบ้านเมย์ลีย์ สร้างความรู้สึกเร็นลับอันไม่อาจอธิบายได้ด้วยเหตุผล และความสะพรึงกลัวที่ว่าโอลิเวอร์ไม่มีทางหนีเงื้อมมือของฟากิน ถึงเขาจะหนีไปพักร้อนในชนบทที่ห่างไกลกรุงลอนดอน ฟากินและมังก์ก็ตามไปพบ ดิคเกนส์บรรยายการเดินทางของโอลิเวอร์และไซกีสเมื่อไปปล้นบ้านเมย์ลีย์ (บทที่ 21) ให้มีบรรยากาศของฝันร้าย ทั้งที่พวกเขาเดินทางอยู่ท่ามกลางฝูงชน และผ่านเมืองที่มีบรรยากาศพลุกพล่าน ใน The Life and Adventures of Martie Chuzzlewit ดิคเกนส์ใช้ศิลปะการบรรยายสร้างบรรยากาศของฝันร้าย และความสะพรึงกลัว อันไม่อาจอธิบายได้ด้วยเหตุผลในช่วงก่อนและหลังโจนาสกระทำมาตกรรม อย่างเช่น คำสนทนาเกี่ยวกับมิดผ้าตัดของโจนาส กับนายแพทย์จ็อบบลิง (Mr. Jobling) การบรรยายห้องพักของโจนาส (ท้ายบทที่ 46) การบรรยายการเดินทางกลับของโจนาส หลังการกระทำมาตกรรม_ ความฝันถึงวันพิพากษาครั้งสุดท้ายจากพระเจ้าของโจนาสและ ผู้ถูกฆ่าเกิดฝันร้ายก่อนถูกมาตกรรม

ในนวนิยายของดิคเกนส์ บรรยากาศของฝันร้าย และความเร็นลับผสมความสะพรึงกลัวอันไม่อาจอธิบายได้ด้วยเหตุผลจะปรากฏอยู่ในโลกรอบ ๆ ตัวของอาชญากรเช่น ฟากิน ไซกีส และโจนาส หรือปรากฏในแนวเรื่องมาตกรรม เพื่อสื่อว่าโลกของอาชญากร เป็นโลกของฝันร้ายและความน่าสะพรึงกลัวที่ไม่มีเหตุผล ในทางตรงกันข้ามดิคเกนส์จะบรรยายโลกตัวละครฝ่ายดีให้มีบรรยากาศของความสดใส มีความสุขและอบอุ่น อย่างเช่น บรรยากาศระหว่างพี่น้องในห้องเช่าของทอม ฟินซ์ และรุธ ฟินซ์ ขณะที่รุธทำกับข้าว ทอมเขียนจดหมายสมัครงาน

นวนิยายของคิกเคนส์จะเร้าผู้อ่านให้เกิดอารมณ์หลากหลายโดยเฉพาะเป็นอารมณ์ที่รุนแรงกว่าสถานการณ์นั้น ๆ จะเร้าให้เกิดขึ้นในชีวิตจริงหรือคำพิพากษามาตามหลักของเหตุผลในทางตรงกันข้าม ทเวนจะสร้างความขบขันจากตัวละครที่ซอซอทำตัวเศร้า อย่างทอมซอร์เบอร์ หรือเสียดสีงานประพันธ์ที่เร้าอารมณ์เศร้าของเอมเมไลน์ ใน The Adventures of Huckleberry Finn. ในบทที่ 34 ของ The Adventure of Tom Sawyer, ผู้เล่าเรื่องเล่าถึงสภาพการอดข้าวอดน้ำของอินจัน โจอีจนกระทั่งเสียชีวิตในถ้ำที่ถูกปิดอย่างน่าเศร้าสลดใจ จากนั้นผู้เล่าเรื่องก็เล่าต่อว่า มีสภาสตรีโง่ ๆ กลุ่มหนึ่ง (a committee of sappy woman) ทำหนังสือขอนิรโทษกรรมให้กับอินจัน โจอีผู้ตาย พวกเขาจะเดินทางไปคร่ำครวญโศกเศร้าต่อหน้าเจ้าหน้าที่ของรัฐ และขอร้องให้เขาเหยียบหน้าที่ของตนเอง และทำตัวเป็นลาโง่ขี้สงสาร (a merciful ass) ด้วยการประกาศนิรโทษกรรมอินจัน โจอี ถ้าอินจัน โจอีเป็นปีศาจ (satan) พวกเขาอ่อนแอเหล่านี้ก็พร้อมจะร้องไห้จากระบบประสาทที่ชำรุดและรั่วให้กับปีศาจ ("drip a tear on it from their permanently impaired and leaky waterworks") (Twain, 1966 : 205) ทเวนกล่าวประณามบุคคลที่ปล่อยให้อารมณ์อยู่เหนือเหตุผลหรือคนช่างสงสารอย่างตรงไปตรงมา ด้วยการเปรียบเทียบที่สร้างความขบขัน ทเวนบรรยายสภาพเสียชีวิตของอินจัน โจอี อย่างน่าสงสาร จากนั้นก็ตามด้วยการประณามบุคคลที่ช่างสงสารจนกระทั่งคิดจะให้อภัยการกระทำของเขา ทเวนเป็นนักเขียนที่ต่อต้านการมีอารมณ์ฟุ่มเฟือย (anti-sentimental, anti-romantic)

นวนิยายของคิกเคนส์จึงเร้าอารมณ์หลากหลายจากผู้อ่าน ผู้อ่านจะเกิดทั้งความรู้สึกขบขัน เศร้า ตื่นเต้น และหวาดกลัว ขณะอ่านนวนิยายของคิกเคนส์ แต่ผู้อ่านจะเกิดความรู้สึกขบขันเป็นลักษณะอ่านงานของทเวน และจะตื่นเต้นกับการดำเนินเรื่องของทเวน ทเวนชอบนำความรู้สึกเศร้ามาล้อเลียน จึงทำให้วรรณกรรมแนวขบขันของทเวนไม่เร้าความเศร้าจากผู้อ่านอย่าง Oliver Twist ในนวนิยายอย่าง The Adventures

of Huckleberry Finn ผู้วิจัยพบข้อความเพียงหนึ่งย่อหน้าที่เร้าความรู้สึกเศร้าจาก ผู้วิจัยได้ คือ เมื่อจิมเล่าถึงเหตุการณ์ที่เขาตบหน้าลูกสาวคนเล็กเพราะความหงุดหงิด เมื่อ เขาสั่งบุตรสาวปิดประตูห้องหลายครั้งและบุตรสาวเขาไม่ปิด จนกระทั่งเขาทราบภายหลัง ว่า บุตรสาวเขากลายเป็นคนที่หน้าแดง เพราะพิษไข้อีดำแดง (scarlet fever) (Twain, 1948 : 155-156) คำบอกเล่าของจิมแสดงให้เห็นว่า เขาเสียใจกับ เหตุการณ์ครั้งนี้ ทเวนแทรกคำบอกเล่าซึ่งนำเศร้าของจิมดังกล่าวเข้ามาในเรื่อง ก็เพื่อ สื่อให้ผู้อ่านทราบว่า นิโกรก็เป็นคนมีความรู้สึกเศร้า เสียใจ และคิดถึงบุตรและภรรยา ของตนเองเช่นคนขาวทั่ว ๆ ไป เมื่อจิมต้องห่างบ้าน แม้โดยปกติจิมจะเป็นคนที่แจ่มใส และหัวเราะง่าย จิมมักจะเศร้าในเวลากลางคืนเพราะเขาคิดถึงบ้าน ยังเห็นความ เศร้าของจิมครั้งนี้ ยังแสดงความเห็นต่ออารมณ์คิดถึงครอบครัวของจิมได้อย่างน่าขบขันว่า

...and I believe he cared just as much for his people as while floks does for their' n. It don't seen natural, but I reckon it's so (Twain, 1948 : 155)

ข้อความข้างต้นทำให้ผู้วิจัยหัวเราะขบขันเพราะยังเห็นการแสดงความรักและความเป็นห่วง ครอบครัวของคนดำเป็นเรื่องผิดปกติวิสัย ("It don't seen natural") ผู้วิจัยหัวเราะ เพราะผู้วิจัยรู้สึกว่ายักน่าจะรู้ว่าคนดำหรือคนขาวก็เป็นคน พวกเขาจะมีระบบประสาท และความรู้สึกเหมือนกัน ยักไม่น่าจะเล่าถึงประสบการณ์ที่เห็นจิมเศร้าว่า "It don't seen natural" อย่างไรก็ตามการกล่าวของยักเป็นการเสียดสีค่านิยมของสังคมสมัยนั้น ที่มองทาสนิโกรไม่มีความเป็นคนเท่าเทียมคนขาว ทเวนจงใจให้ยักรับทัศนะดังกล่าวของ สังคมและให้ยักแสดงความประหลาดใจเมื่อเห็นนิโกรก็มีอารมณ์ความรู้สึกเช่นคนขาว ก็ เพื่อเสียดสีค่านิยมสมัยนั้น ในบทที่ 34 ของนวนิยายเรื่องนี้ ยักและทอมถกเถียงกันว่า อาหารและแคงโมที่ทาสนิโกรยกเข้าไปที่กระท่อมหลังบ้านนั้น น่าจะนำไปให้จิม เพราะ

อาหารที่นำไปให้มันเป็นอาหารสำหรับสุนัขกิน แต่สุนัขไม่กินแตงโม ฉะนั้นอาหารเหล่านั้น จึงต้องนำไปให้จิม (Twain, 1948 : 232-233)

ตัวละครอีกหรือแฮงค์ไมใช่ตัวละครที่ชอบคร่ำครวญถึงความเศร้า เมื่ออีกเห็น เหล่าอาชญากรบนเรือวอลเตอร์ สก็อตต์ (The "Walter Scott") เสียชีวิตไป พร้อมกับ การจมของเรือ ทั้งที่ยังพยายามใช้ความฉลาดและไหวพริบลอกคนบนฝั่งให้รีบ มาช่วยพวกเขา แต่ทุกอย่างสายเกินไป เหตุการณ์เช่นนี้ อีกกล่าวแต่ว่าเขาเสียใจ อีกไม่คร่ำครวญถึงความเศร้า ทอมเป็นตัวละครที่ชอบคร่ำครวญถึงความเศร้า เช่น ความเศร้าจากความรักหรือความเศร้าเมื่อถูกลงโทษ ทเวนก็นำอาการคร่ำครวญถึงความเศร้า ของทอมมาล้อเลียนให้ผู้อ่านเกิดความขบขัน ฉะนั้นนวนิยายของทเวนจะไม่เร้าให้ผู้อ่าน เกิดความรู้สึกเศร้า ขณะที่ Oliver Twist ของดิคเกนส์ ผู้เขียนได้ใช้ศิลปะการ ประพันธ์เร้าอารมณ์เศร้าจากผู้อ่านเกือบทั้งเรื่อง โดยเฉพาะช่วงแรกของนวนิยายก่อน โอลิเวอร์เดินทางเข้ากรุงลอนดอน ใน The Pickwick Papers ดิคเกนส์เร้าอารมณ์ เศร้าจากผู้อ่านจากการบรรยายสภาพอดอยากของนักโทษซึ่งติดคุกเพราะไม่มีเงินจ่ายหนี้ ส่วนหนึ่งต้องขึ้นเกาะลูกกรงคุกขอเศษเงินจากผู้ผ่านประตูคุก เพื่อนำมาประทังชีวิต นอกจากนี้ ดิคเกนส์ยังเร้าอารมณ์เศร้าจากผู้อ่านด้วยนิทานที่เล่าแทรกใน The Pickwick Papers เป็นระยะ ๆ อย่างเช่นเรื่อง "The Stroller's Tale" หรือ "The Convict's Return" เป็นต้น ฉะนั้น เมื่อมองภาพโดยรวมแล้ว การ เร้าอารมณ์เศร้าจากผู้อ่านเป็นองค์ประกอบสำคัญในนวนิยายของดิคเกนส์ เป็นส่วนหนึ่ง ในศิลปะการประพันธ์ซึ่งดิคเกนส์สัณนิษ แต่การเร้าความเศร้าจากผู้อ่านไม่ใช่องค์ประกอบ ในนวนิยายของทเวน

อย่างไรก็ตาม นวนิยายของดิคเกนส์และทเวนมีตลกร้ายเป็นองค์ประกอบ ตลกร้าย คือ การสร้างความขบขันจากเหตุการณ์หรือสถานการณ์ที่ก่อความเจ็บปวดทาง

อารมณ์ เช่น ก่อความกลัว ความเศร้า ฯลฯ เมื่อคิกเกนส์สร้างคลกร้ายเขาจะบรรยายสถานการณ์หรือเหตุการณ์ที่สร้างความเจ็บปวดทางอารมณ์จนกระทั่งเรารู้สึกเศร้าจากผู้อ่าน จากนั้นคิกเกนส์หาวิธีสร้างความขบขันจากสถานการณ์ที่น่าเศร้า อย่างเช่น คิกเกนส์จะบรรยายสภาพคอกอยากและหิวโหยของผู้คนในสถานสงเคราะห์อย่างน่าสงสาร ความอยากหิวโหยของโอลิเวอร์สร้างความรู้สึกสงสารแก่ผู้อ่านแต่ในฉากการถือถ้วยข้าวไปขอข้าวต้มเพิ่มของโอลิเวอร์นั้น คิกเกนส์ได้สอดแทรกอารมณ์ขันอันเกิดจากการกล่าวมากกว่าความจริงไว้อย่างน้อย 3 แห่ง คือ

1. การบรรยายความหิวของเด็กในสถานสงเคราะห์ซึ่งเป็นลูกชายพ่อครัวว่าเขาจะจับเด็กที่ตัวเล็กกว่าเขากิน ถ้าเขาไม่ได้กินข้าวต้มอีกซาม ฉะนั้นจะต้องมีคนออกไปขอข้าวต้มอีกซาม ซึ่งภาระที่น่ากลัวนี้ตกอยู่ที่โอลิเวอร์

2. ซามในสถานสงเคราะห์ไม่จำเป็นต้องล้าง เพราะเด็กจะใช้ช้อนขูดหาข้าวต้มในซามมากินจนซามเงาวิบ ("The bowls never wanted washing. The boys polished them with their spoon still their shone again") (Dickens, 1970 : 56) การบรรยายความเล็บของซามเพื่อเน้นถึงความน้อยของข้าวต้ม ว่าเล็กเกือบพอ ๆ กับช้อน ก็เป็นการสร้างความขบขันจากลักษณะการกล่าวเกินความจริง

3. คิกเกนส์บรรยายอาการตกใจของหัวหน้าคนครัวสถานสงเคราะห์เมื่อโอลิเวอร์ถือซามข้าวมาขอข้าวต้มเพิ่ม ให้กลายเป็นภาพที่น่าขบขัน ในสายตาของคนอ่านหัวหน้าคนครัวได้ยื่นโอลิเวอร์ขอข้าวต้มอีกซาม เขาตกใจหน้าซีด บินไม่ไหวต้องหาที่เกาะพยุงกาย จากนั้นเขาวิ่งขึ้นไปห้องคณะกรรมการสถานสงเคราะห์ คณะกรรมการตกใจกับพฤติกรรมของข้าวต้มอีกซามจน่วนวายกันทั้งสถานสงเคราะห์ ความตกใจของคณะ -

กรรมกรและหัวหน้าคนครัว สร้างความขบขันให้กับผู้อ่าน เพราะผู้อ่านจะรู้สึกว่าการตลกของบุคคลเหล่านี้มากเกินไปจนกลายเป็น เข้าข่ายการสร้างความขบขันจากการกล่าวมากกว่าความจริง

นวนิยายของดิคเกนส์อย่าง Oliver Twist จึงประกอบทั้งอารมณ์เศร้าและอารมณ์ขัน

ในทางตรงกันข้าม เมื่อทเวนสร้างตลกร้ายจากเหตุการณ์หรือสถานการณ์ที่ก่อความเจ็บปวดทางอารมณ์ ทเวนไม่นิยมใช้ศิลปะการประพันธ์เร้าอารมณ์เศร้าจากผู้อ่านก่อน และจึงตามด้วยอารมณ์ขัน แต่ทเวนจะหาวิธีสร้างความขบขันจากสถานการณ์ที่ก่อความเจ็บปวดทางอารมณ์ เลียดังตัวอย่างตลกร้ายที่ผู้วิจัยยกมาประกอบในตอนท้ายของการวิเคราะห์อารมณ์ขัน ในนวนิยายเรื่อง A Connecticut Yankee in King Arthur's Court ในบทที่ 2 ของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ทเวนไม่ใช้ศิลปะการประพันธ์เร้าความสงสารของผู้อ่าน จากเหตุการณ์การตีคนปลอมเหรียญ หรือจากอาการบาดเจ็บของเหล่าอัศวินที่ต้องถูกตัดแขนตัดขาหลังการสู้รบ แต่ทเวนหาวิธีสร้างความขบขันจากเหตุการณ์ดังกล่าว โดยโดยแฮนด์จะพูดถึงภาพเสียดายที่เขาคิดว่าตัวเด็กชายหนังสือพิมพ์ไม่ทัน และความเสียดายเลื่อน

นวนิยายแนวขบขันของดิคเกนส์จะเร้าให้ผู้อ่านเกิดความรู้สึกทั้งเศร้า ทั้งขบขัน ทั้งตื่นเต้น และสะพรึงกลัว แต่นวนิยายแนวขบขันของทเวนจะเร้าอารมณ์ขันจากผู้อ่านเป็นหลักเพียงอย่างเดียว

5. การบิดเบือนรูปลักษณ์ในนวนิยายของดิคเกนส์เป็นองค์ประกอบที่เด่นกว่าในนวนิยายของทเว่น

วรรณกรรมแนวขบขันอาจจะสร้างความขบขันจากการบิดเบือนรูปลักษณ์ของคน สัตว์สิ่งของ จนกระทั่งกลายเป็นความน่าเกลียดที่เหลวไหลน่าหัวเราะ การบิดเบือนดังกล่าว มีลักษณะของจินตนาการที่วิปริตและสร้างลักษณะแปลกประหลาด ผิดปกติวิสัยไม่เป็นธรรมชาติ และน่าเกลียด ศิลปะการบิดเบือนรูปลักษณ์ดังกล่าวมีศัพท์เรียกในวงวรรณกรรมว่า ลักษณะโกโรเทส์ค (grotesque) (Holman and Harmon, 1986 : 228) ลักษณะโกโรเทส์คเป็นคำที่ใช้ในวงการทัศนศิลป์ หมายถึง ศิลปะการวาดภาพ หรือสถาปัตยกรรมซึ่งผสมผสานรูปลักษณ์ของคน สัตว์ หรือพืชชาติ (ใบไม้, ดอกไม้, ผลไม้) เข้าด้วยกันในลักษณะแปลกประหลาดเต็มไปด้วยจินตนาการ ลักษณะโกโรเทส์คเริ่มเข้ามาในวงวรรณกรรมตั้งแต่ศตวรรษที่ 18 (Cuddon, 1992 : 393) ลักษณะโกโรเทส์คเป็นการนำสิ่งของสิ่งซึ่งไม่ควรจะอยู่รวมกันมาผสมรวมกัน ผลที่ได้อาจจะสร้างความรู้สึกหวาดกลัวหรือคลุกขบขันก็ได้ อย่างเช่น การใช้จินตนาการรวมรูปลักษณ์ของม้าเข้ากับรูปลักษณ์ของคน ถ้าการรวมกันดังกล่าวออกมามองดู ก็จัดเป็นศิลปะคลาสสิก แต่ถ้าการรวมกันแล้วออกมามีลักษณะน่าเกลียดครั้งอาจเป็นความน่าเกลียดที่สร้างความน่ากลัว ให้กับผู้อ่าน หรืออาจสร้างความขบขันให้กับผู้อ่าน ก็จะจัดเข้าลักษณะโกโรเทส์ค การนำลักษณะโกโรเทส์คมาใช้ในงานประพันธ์ อาจใช้เพื่อจุดประสงค์ในการเสียดสีล้อเลียน หรือเพื่อความขบขันก็ได้ (Cuddon, 1992 : 394) ลักษณะโกโรเทส์คซึ่งใช้ศิลปะเน้นที่ความน่าเกลียดน่ากลัวมากกว่าที่ความน่าขบขัน มักจะปรากฏในนวนิยายแนวเร็นลับเหนือธรรมชาติ (gothic novel) ลักษณะโกโรเทส์ค ซึ่งเน้นที่ความน่าขบขันจะปรากฏในวรรณกรรมแนวขบขันหรือเสียดสีวิจารณ์สังคม วรรณกรรมของดิคเกนส์ประกอบด้วยบรรยากาศของเร็นลับอันไม่อาจอธิบายได้ด้วยเหตุผลและบรรยากาศแบบฝันร้าย ลักษณะโกโรเทส์คบางส่วนในงานของดิคเกนส์จะใช้ศิลปะเน้นที่ความน่าเกลียดน่ากลัว เพื่อนำไป

สร้างบรรยากาศดังกล่าว และบางส่วนใช้ศิลปะเน้นที่ความน่าขบขัน เพื่อสร้างความขบขันให้กับผู้อ่าน ในทางตรงกันข้าม ลักษณะโกรเทส์คในงานของทเวนจะใช้ศิลปะสร้างความน่าเกลียด หรือลักษณะอุปคติ เพื่อสร้างความขบขันมากกว่า การศึกษาพบว่า ลักษณะโกรเทส์คในวรรณกรรมของดิกเกนส์จะเด่นยิ่งกว่าในวรรณกรรมของทเวน

ลักษณะโกรเทส์คในวรรณกรรมจะนำเสนอรูปลักษณ์ของคน สัตว์ สิ่งของ สถานที่ หรือแม้แต่เหตุการณ์ในเรื่องด้วยมุมมองที่แปลกประหลาด สร้างความรู้สึกให้กับผู้อ่านว่า รูปลักษณ์หรือบรรยากาศของเหตุการณ์นั้น ๆ มีลักษณะที่ผิดปกติ อันอธิบายไม่ถูก เป็นลักษณะผิดปกติซึ่งไม่พบในชีวิตจริง

ดิกเกนส์บรรยายลักษณะใบหน้าของสแคคเตอร์ (Mr.Scadder) ใน The Life and Adventures of Martin Chuzzlewit. ว่าใบหน้าด้านหนึ่งของเขาด้านปราศจากความรู้สึก ดวงตาบนใบหน้าด้านนี้จะจ้องออกมาแข็งท้าง ขณะที่ใบหน้าอีกด้านของเขาเต็มไปด้วยความรู้สึก และแสดงความรู้สึกหลากหลายใบหน้าด้านที่ตายด้านจะเฝ้ามองความรู้สึกบนใบหน้าอีกด้านอย่างเห็นชาติที่สุด

Two grey eyes lurked deep within this agent's head, but one of them had no sight in it and stood stock still. With that side of his face he seemed to listen to what the other side was doing. Thus each profile had a distinct expression; and when the movable side was most in action, the rigid one was in its coldest state of watchfulness. It was like turning the man inside out, to pass to that view of his features in his liveliest mood, and see how calculating and intent, they were.

Each long black hair upon his head hung down as straight as any plummet line; but rumpled tufts were on the arches of his eyes, as if the crow whose foot was deeply printed in the corners had pecked and torn them in a savage recognition of his kindred nature as a bird of prey. (Dickens, 1971 : 353)

ถ้าผู้เขียนอธิบายว่าหน้าด้านหนึ่งของสแคคเคอร์เป็นอัมพาต ผู้อ่านจะไม่รู้สึกง่วงหรือเบื่อ ความผิดปกติเท่ากับการบรรยายข้างต้น เพราะผู้อ่านจะใช้เหตุผลทางวิทยาศาสตร์มาทำความเข้าใจบุคลิกของตัวละคร แต่ดิคเกนส์บรรยายให้กลายเป็นเรื่องแปลกและผิดปกติ

ย่อหน้าที่สองของข้อความข้างต้น บรรยายลักษณะผมและขนคิ้วของสแคคเคอร์ด้วยภาษาเปรียบเทียบที่ชวนให้ผู้อ่านรู้สึกว่าผมและขนคิ้วของเขาไม่เหมือนคนทั่ว ๆ ไปที่เราพบเห็นในชีวิตประจำวัน ผมคาวาวของเขาตกหย่อนมายังกะลูกคิ้ว ขนคิ้วยุ่งเหยิงราวกับถูกจิกทิ้งจากอีกา ซึ่งประทัดรอยเท้าไว้ที่หางตา เพราะอีกาเห็นเขาเป็นนกกล้าเหยื่อ การเปรียบเทียบคนกับลักษณะของสัตว์เป็นกลวิธีที่เด่นในการสร้างลักษณะโครงเทสค

ตัวอย่างข้างต้นแสดงให้เห็นถึงศักยภาพของดิคเกนส์ในการใช้จินตนาการบิดเบือนบุคลิกของมนุษย์ให้ออกมาวิปริตน่าขนชัน

ดิคเกนส์บรรยายสภาพห้องนอนของนางแกมพ์ว่า :

The bed it self was decorated with a patchwork quilt of great antiquity; and at the upper end, upon the side nearest to the door, hung a scanty curtain of blue check, which prevented the Zephyrs that were aboard in Kingsgate Street,

from visiting Mrs. Gamp's head too roughly. Some rusty gowns and other articles of that lady's wardrobe depended from the posts; and these had so adapted themselves by long usage to her figure that innoce than one impatient husband coming in precipitately, at about the time of twilight, had been for an instant stricken dumb by the supposed discovery that Mrs. Gamp had hanged herself. One gentleman, coming on the usual hasty errand, had said indeed, that they looked like guardian angels 'watching of her in her sleep. "But that, as Mrs. Gamp said, "was his first;" and he never repeated the sentiment, though he often repeated his visit.

The chairs in Mrs. Gamp's apartment were extremely large and broad-backed, which was more than a sufficient reason chairs, of ancient mahogany; and were chiefly valuable for the slippery nature of their seats, which had been originally horse hair, but were now covered with a shiny substance of a bluish tint, from which the visitor began to slide away with a dismayed countenance, immediately after sitting down. What Mrs. Gamp wanted in chairs she made up in bandboxes; of which she had a great collection, devoted to the reception of as well protected as the good woman, by a pleasant fiction, seemed to think : for, though every bandbox had a carefully closed lid, not one among them had a bottom : owing to

which cause the property within was merely, as it were, extinguished. The chest of drawers having been originally made to stand upon the top of another chest, had a dwarfish, elfin look, alone; but in regard of its security it had a great advantage over the handboxes, for as all the handles had been long ago pulled off, it was very difficult to get at its contents. This indeed was only to be done by one or two device; either by tilting the whole structure forward until all the drawers fell out together, or by opening them singly with knives, like oysters. (Dickens, 1971 : 747-748)

ถ้าเราจะบรรยายห้องนอนข้างต้นด้วยภาษาธรรมดาโดยไม่มีการบิดเบือน
 บรรยายภาพของห้องให้วิปริตอย่างน่าขัน เราจะบรรยายได้ว่า ฝ้าปูที่นอนของนางแกมพ์
 ซึ่งเบียดจากเศษผ้าที่นั่นเก่ามาก นางแขวนเสื้อไว้ตามเสาเตียงอย่างรกรุงรัง ของใช้ใน
 ห้องนางเช่น แก้ว กิ่งไม้ และลิ้นชักอยู่ในสภาพชำรุดใช้งานไม่ได้ ดิคเกนส์ใช้ -
 จินตนาการบรรยายความจริงง่าย ๆ ดังกล่าวไว้เพื่อออกมามีลักษณะบิดเบือนและแฝงอารมณ์ขัน
 ห้องนอนของนางแกมพ์จึงมีบรรยากาศของความแปลกประหลาด น่าเกลียด และผิด
 ธรรมชาติ แตกต่างจากห้องนอนผู้หญิงทั่ว ๆ ไปอย่างน่าขัน เสื้อที่นางแขวนไว้มองดู
 คล้ายตัวนางผูกคอตาย แขนผู้มาเยี่ยมนางเคยกล่าวเป็นเชิงชมว่า เสื้อเหล่านั้นดูคล้าย
 นางฟ้าที่คอยแผ่คุณงามความดีนางหลับ กิ่งไม้ของนางมีฝาปิดมิดชิดแต่ไม่มีก้าน ลิ้นชัก
 แต่ละอันจะปราศจากกุญแจ วิธีเปิดลิ้นชักคือเอียงตู้ทั้งใบลงมาหรือใช้มีดงัดอย่างที่ใช้งัดฝา
 หอยนางรม การใช้คำของดิคเกนส์มีส่วนช่วยเสริมบรรยากาศวิปริตในห้องนางแกมพ์
 ดิคเกนส์ใช้คำว่า "great antiquity" (โบราณโบราณอย่างยิ่ง) บรรยายความเก่า
 ของฝ้าปูเตียง การบรรยายว่าลิ้นชักแต่ละอันมองดูคล้ายคนแคระหรือเด็กแคระ และการ

ใช้คำว่า "Zephyrs" แทนคำว่าลม ช่วยสร้างบรรยากาศให้สิ่งที่ไม่มีชีวิตดูมีชีวิตจิตใจขึ้นมา ดิคเกนส์มีลักษณะเด่นในแง่ที่ชอบบรรยายสิ่งของเล็ก ๆ น้อย ๆ อย่างละเอียดละออ โดยเฉพาะใช้ภาษาอุปมาอุปไมย (metaphor) และบุคลาธิษฐาน (personification) จนกระทั่งผู้อ่านเกิดความรู้สึกว่าสิ่งของนั้นมีชีวิตจิตใจเป็นของตัวเอง

การบรรยายรูปพรรณสัณฐานให้บิดเบือนเป็นองค์ประกอบที่เด่นชัดในนวนิยายของดิคเกนส์ ยิ่งกว่าของทเวน อย่างไรก็ตาม ทเวนมีความสามารถในด้านนี้ ทเวนบรรยายรูปพรรณสัณฐานบิดาของฮักว่าไบหน้าเขาขาว ไม่ใช่ความขาวเช่นมนุษย์คนอื่น แต่เป็นความขาวที่ทำให้ผู้คนรู้สึกคลื่นไส้และขนลุก เป็นความขาวของท้องปลา :

He was most fifty, and he looked it. His hair was long and tangled and greasy, and hung down, and you could see his eyes shining through like he was behind vines. It was all black, no gray; so was his long, mixed-up whiskers. There warn't no color in his face, where his face showed; it was white; not like another man's white, but a white to make a body sick, a white to make a body's flesh crawl—a tree toad white, a fish belly white. (Twain, 1948 : 19)

ใน Roughing it ของทเวน ตัวละครจิม เบลม (Jim Blaine) เล่าถึงสุภาพสตรีที่ชื่อแวกเนอร์ (Miss Wagner) ว่ามีดวงตาเพียงข้างเดียว ดวงตาอีกข้างปราศจากนัยน์ตา เธอจึงขอมินนัยน์ตาปลอมซึ่งทำจากกระจกของนางสาวเจฟเฟอร์สัน มาใส่ นัยน์ตาที่ขีมนามีขนาดเล็กกว่าเข้าตาของเธอ และมักจะถูกปลิวตกจากเข้าตาเธอ โดยไม่รู้ตัวอยู่บ่อยครั้ง บางครั้งก็ปลิวและหมุนไปอยู่มุมใดมุมหนึ่งของดวงตาหรือเหลือบขึ้น

หรือหลบใน เธอพยายามใช้ผ้าช่วยหนุนนัยน์ตาในเบ้าให้อยู่เข้าที่เข้าทาง แต่ก็ไม่ช่วยอะไรได้มากนัก เด็ก ๆ มักจะหวาดกลัวเธอ ผู้ใหญ่มักจะต้องคอยเตือนเธอเรื่องนัยน์ตา หลุดออกจากเบ้า (Twain, 1972 : 345 quoted in Rickels, 1984 : 159)

เดวิด วอร์เคสเตอร์ กล่าวไว้ใน The Art of Satire (David Worcester : 1969 : 65-70) ว่าลักษณะโกรเทสส์เป็นการบรรยายความน่าเกลียด น่ากลัว และความขบะแหยงอย่างละเอียดละออจนกระทั่งลักษณะบกพร่องดังกล่าวกลายเป็นเรื่องน่าสนใจ ลักษณะโกรเทสส์กับความสมจริง (realism) จะเหมือนกันในแง่ที่ทำให้ความสำคัญกับรายละเอียดเช่นเดียวกัน แต่แตกต่างกันในแง่ที่ว่าลักษณะโกรเทสส์จะบรรยายสิ่งต่าง ๆ ด้วยมุมมองที่วิปริต ผิดธรรมชาติ ทำให้สิ่งของที่เราค้นเคย ในชีวิตประจำวันกลายเป็นสิ่งที่เราไม่คุ้นเคย ลักษณะโกรเทสส์จะนำเสนอแง่มุมที่เราไม่คุ้นเคยของสิ่งที่เราค้นเคย นอกจากนี้รายละเอียดที่บรรยายในลักษณะโกรเทสส์จะละเอียดเกินกว่าที่สายตามนุษย์ปกติจะจับภาพได้ในชีวิตจริง

นักเขียนอาจใช้ลักษณะโกรเทสส์ในงานของตนเพื่อสร้างความขบขันแต่อาจใช้เพื่อจุดประสงค์อื่นเช่น การวิจารณ์ และเสียดสีสังคมอย่างที่ปรากฏในงานของ นาทาเนียล เวท (Nathanael West) หรือ เอิสไคน์ คลาดเวลล์ (Erskine Caldwell) หรือใช้เพื่อเปรียบเทียบมนุษย์ให้มีค่าเท่ากับสัตว์อย่างในงาน McTeague และ Vandover and the Brute ของ แฟรงค์ นอร์ริส (Frank Norris) นอกจากนี้ลักษณะโกรเทสส์ยังหมายถึงตัวละครที่มีรูปร่างและลักษณะจิตใจที่วิปริต และกระทำพฤติกรรมอันผิดปกติ (Holman and Harmon, 1986 : 228) ตามคำจำกัดความข้างต้นผู้วิจัยเห็นว่าตัวละครอย่างนางแกมพ์หรือซัพเพย์ ล้วนเป็นตัวละครที่มีลักษณะโกรเทสส์

6. ความข้นของคิเคณส์มาจากลีลาการพูดเฉพาะตัวของตัวละคร : อารมณ์ข้นของทเวนมาจากภาษาพูด

ทเวนใช้ภาษาพูดให้เป็นประโยชน์ในการสร้างความข้น Gibson (1976 : 7,13) กล่าวว่า ความเข้าใจและความคุ้นเคยกับภาษาพูดซึ่งใช้กันในดินแดนตะวันตกของอเมริกา และศัพท์ที่ใช้เฉพาะในวงการวิชาชีพอย่างการเดินทาง เรือ วงการเหมืองหรือวงการหนังสือพิมพ์ ทำให้ทเวนสามารถใช้คำราวกับว่าคำเหล่านั้นไม่เคยถูกใช้มาก่อนจากนักเขียนคนอื่น เป็นการใช้คำธรรมดาพื้น ๆ ให้เต็มไปด้วยจินตนาการเปรียบเทียบ บางครั้งอารมณ์ข้นของทเวนเกิดจากการนำคำที่ใช้เฉพาะในบริบทของวงการวิชาชีพ เช่น คำเกี่ยวกับการเดินทางเรือไปใช้บรรยายเหตุการณ์อื่นที่ไม่เกี่ยวกับการเดินทางเรือ เป็นการใช้คำผิดที่ผิดบริบทและก่อความข้น ทเวนนิยมใช้คำนามและคำกริยาประกอบเป็นรูปประโยคง่าย ๆ และเป็นประโยคสั้น ๆ การเชื่อมประโยคเข้าด้วยกันใช้คำเชื่อมธรรมดา เช่น "and" "but" "for" และ "othen" ทเวนไม่นิยมใช้คำคุณศัพท์ ฉะนั้นเมื่อคำเหล่านี้ปรากฏจึงกลายเป็นสิ่งที่เด่นในประโยคที่ใช้ (Gibson, 1976 : 25) ในเรื่องนี้ เจสส์ ไบเออร์ (Jesse Bier) ให้ความเห็นว่า

In contrast to orthodox stylists like Hawthorne and James and their heavy reliance on modifiers to qualify and abstract as much as possible, Twain valued the noun and especially the verb. "As to the adjective," he announced, "cut it" The tactic led to a triumph of simple and direct prose. The verbs are highlighted for passages of active narration. ...

The nouns are emphasized during sequences of concrete description. (Jesse Bier, 1968 : 138-9)

ภาษาในงานประพันธ์ของทเวนสามารถนำมาอ่านออกเสียงได้เช่นเดียวกับภาษาพูดโดยไม่เกิดความขัดเขินแมทธิวส์ (Matthews) (1983 : 56) กล่าวว่า ทเวนเขียนงานด้วยภาษาเดียวกับเวลาพูด เขามีความระมัดระวังในการเลือกใช้คำในการพูดเช่นเดียวกับในการเขียน งานประพันธ์ของเขาเต็มไปด้วยคำที่ใช้ในวงการสนทนารูปประโยคไม่บิดเบื้อ แม้ว่าความหมายที่ต้องการสื่อจะลึกซึ้งก็ตาม ในความเห็นของ Matthews ทเวนเขียนภาษาอังกฤษราวกับว่า เป็นภาษาพื้น ๆ ของชนดึกดำบรรพ์ (primitive) ไม่ใช่ภาษาที่มีรากศัพท์มาจากภาษากรีก ภาษาละติน และไม่ใช่ภาษาที่ได้รับอิทธิพลจากภาษาเยอรมันหรือฝรั่งเศสอย่างที่ควรจะเป็น ผู้วิจัยพบว่าทเวนไม่นิยมใช้คำที่ใช้กันในหมู่ผู้มีการศึกษา เมื่อเขาใช้เขาจะจงใจใช้ผิดหรือเขียนผิดเพื่อล้อเลียนหรือสร้างความขบขัน อย่างเช่นคำว่า "preforordestination" หรือ "doxolojer" (Twain, 1948 : 109, 164)

ศิลปะของทเวน คือการใช้ภาษาพูดธรรมดาและพื้นๆ ให้มีความหมายเปรียบเทียบที่น่าขบขัน :

"because I don't take no stock in dead people" (Twain, 1948 : 2)

"I'm nation sorry for you" (Twain, 1948 : 192)

เมื่ออีกถูกจับโกหกและอยู่ในภาวะจมนม เขากล่าว... "I see, I was up a stump", "Well I was gone up again" (Twain, 1948 : 173-174)

เมื่อเขาโกหกเอาตัวรอดได้ เขากล่าว "I see I was out of the woods again" (Twain, 1948 : 173)

อีกตกน้ำ และจิมดึงเขาขึ้นจากน้ำ เขากล่าว "Jim fished me out" (Twain, 1948 : 205)

อีกพูดว่าเขาไม่เคยเห็นใครโกหกได้หน้าตาเฉยเช่นนี้ เขากล่าวว่า "Well, I never see anything like that old blister for clean out and out check" (Twain, 1948 : 202)

อีกกล่าวว่าใบหน้าของสัปเหร่อไม่มีรอยยิ้มพอ ๆ กับแผ่นแฮม เขากล่าวว่า "There warn't no more smile to him, that there is to a ham" (Twain, 1948: 181)

อีกบรรยายสภาพทึบเพลงที่ยืมมาว่า "The had borrowed a melodcum - a sick one... and it was pretty skeezy and colicky" (Twain, 1948 : 181)

นอกจากนี้ ทเวนยังมีความสามารถในการใช้คำที่ก่อให้เกิดความขบขัน

"my peeled head" : ศีรษะล้าน (Twain, 1948 : 129)

"sold" : ถูกหลอก (Twain, 1948 : 51)

"yaller-boys" : เงินเหรียญทอง (Twain, 1948 : 166)

"goo-gooing" : คำเรียกกิริยาและเสียงพูดของคนใบ้ (Twain, 1948 : 167)

"all that kind of hyumbug talky-talk : การพูดชมเชยตามมารยาท โดยไม่จำเป็นต้องมีความหมายตามที่กล่าว (Twain, 1948 : 171)

"the powwow and racket" : คำนามบรรยายเสียงสุนัขไล่กั๊กแมว (Twain, 1948 : 1891)

ดิกเกนส์แตกต่างจากทเวน ดิกเกนส์นิยมใช้คำซึ่งมีรากศัพท์มาจากภาษากรีก และละติน ดิกเกนส์จะใช้ภาษาพูดเฉพาะที่ปรากฏในคำกล่าวของตัวละครที่ไม่มีการศึกษา

ภาษาของผู้เล่าเรื่อง และตัวละครที่มีการศึกษาจะประกอบด้วยรูปประโยคที่ยาวและซับซ้อน มีการขยายความซ้อนกันหลายครั้งในประโยคเดียว ดิคเกนส์ นิยมใช้คำคุณศัพท์และกริยาวิเศษณ์ คำนามส่วนใหญ่จะมีคำคุณศัพท์หรือกริยาวิเศษณ์ขยายความตั้งแต่ 1-4 คำ R.C. Churchill (1969 : 122) แสดงความเห็นว่าเป็นนักเขียนที่ใช้คำฟุ่มเฟือยมากที่สุดคนหนึ่ง แต่เขาก็สามารถใช้วลีสั้น ๆ ที่เต็มไปด้วยความหมายได้เช่นกัน อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยพบว่าการใช้ข้อความสั้น กระชับรัด ไม่ใช้ลักษณะเด่นของดิคเกนส์ แต่เป็นลักษณะเด่นของทเวน

ศิลปะการใช้ภาษาเพื่อสร้างความขบขันของดิคเกนส์ จะเด่นในด้านการสร้างลีลาการพูดเฉพาะตัวให้กับตัวละคร พิศนินิพพ์จะมีลีลาการพูดเช่นการกล่าวสุนทรพจน์ตลอดเวลา จีนเกิลเป็นตัวละครที่ไม่มีการศึกษา ลีลาการพูดของเขาจะไม่เป็นรูปประโยคที่สมบูรณ์ แต่จะกล่าวเป็นวลีสั้น ๆ เรียงต่อ ๆ กันไป :

"Heads heads-take care of your heads!" cried the loquacibus stranger as they came out under the low archway, which in those days formed the entrance to the coach-yard. Terrible place-dangerous work-other day-five children-mother-tall lady. eating sandwiches-forgot the arch-crash-knock-children look round-mother's head off-sandwich in her hand-no mouth to put it in-head of a family off-shocking, shocking. (Dickens, 1964 : 33)

ข้อความข้างต้น จีนเกิลบอกพิควิคและเพื่อนให้ระวังศีรษะขณะเดินผ่านซุ้มโค้ง และเล่าให้ทุกคนฟังว่า สตรีผู้มึนตรห่าคนผู้หนึ่งเดินชนซุ้มโค้ง ศีรษะหลุดกระเด็นขณะเธอกำลังทานแซนด์วิช ผู้วิจัยมีความเห็นว่า การพูดเป็นวลีสั้น ๆ เรียงต่อกันของจีนเกิลสร้างจังหวะ

ในการเล่าเรื่องซ้ำของเขาส่งคนอ่านขบขันยิ่งขึ้น โดยเฉพาะวลีที่ลงท้ายว่า "shocking shocking"

แซม เวลเลอร์ เป็นตัวละครที่เต็มไปด้วยปฏิกิริยาไหวพริบ และพูดจาทำทันทันคน อารมณ์ขันของเขามีลักษณะของตลกปฏิกิริยา เมื่อเปอร์เกอร์กล่าวว่า แซมเป็นคนมีอารมณ์ขัน เขาตอบว่า พี่ชายเขาเคียดแค้นยิ่งยกว่าใครต่อใครพากันบนเรื่องมีอารมณ์ขัน เขาคิดว่า อารมณ์ขันเป็นอาการติดเชื้อ และเขาเคยนอนกับพี่ชายเปอร์เกอร์กล่าวต่อว่าโรงแรมที่ แซมทำงานอยู่นั้นเก่ามาก แซมตอบว่า เปอร์เกอร์ไม่บอกก่อนว่าจะมาพัก เขาจะได้ส่ง คนซ่อมโรงแรม

ลีลาการพูดที่เด่นเฉพาะตัวของแซม นอกจากคำพูดในลักษณะตลกปฏิกิริยา คือ เขามักจะกล่าวว่า... "อย่างที่เราบางคนเคยพูดไว้ว่า..." "อย่างที่เราปรัชญาเคยกล่าวไว้ว่า..." "อย่างที่เราบูรุษท่านกล่าวไว้ว่า..." ฯลฯ และตามด้วยคำกล่าวที่เป็นประโยค หรือวลีสั้น ๆ ที่เข้าข่ายของตลกปฏิกิริยา และสื่อความหมายที่น่าขบขันในบริบทของคนสนทนา เมื่อบิดาของแซมบ่นกับบุตรชายว่า เขาไม่ควรไปถูกจีนเกิลและเพื่อนหลอกให้เสื่อมเสียชื่อเสียงของตระกูลเวลเลอร์ ทั้งที่บิดาของแซมให้การศึกษาแก่แซมด้วยปล่อยให้เขาคำรงชีวิตด้วยตนเองตามตลาด และตามท้องถนน ตั้งแต่เขายังเด็ก (บิดาแซมเห็นว่าวิธีดังกล่าว จะช่วยให้เด็กฉลาด แต่ผู้อ่านจะรู้สึกขบขัน เพราะคำกล่าวของเขาสื่อความหมายในนัย กลับให้ผู้อ่านทราบว่า เขาเป็นบิดาที่ขาดความรับผิดชอบ และทอดทิ้งบุตรของตนเองให้หาทางเอาตัวรอดด้วยตนเองอยู่ตามตลาดไม่น้อยกว่าหกเดือน) แซมกล่าวตบตบเพื่อยุติการบ่นของบิดาว่า ไม่มีประโยชน์ที่จะพูดถึงเรื่องนี้อีก เรื่องจบไปแล้วและแก้ไขอะไรไม่ได้ อย่างไม่เห็นเขามักจะกล่าวกันในตรรกะ เมื่อพวกเขาตัดศีรษะคนบริสุทธิ์ :

"Well, it's no use talking about it now," said Sam. "It's over and can't be helped, and that's one consolation, as they always says in Turkey ven they cuts the wrong man's head off. (Dickens, 1964 : 352)

อารมณ์ขันของแซมเข้าลักษณะตลกปฏิภาณ เมื่อผู้อ่านได้ยินเขากล่าวคำในทำนองว่า "อย่างที่ใครบางคนกล่าวไว้ว่า..." อันเป็นคำกล่าวที่เป็นเอกลักษณ์ของเขา ผู้อ่านจะทราบทันทีว่าประโยคที่ตามมาจะสร้างเสียงหัวเราะ

อารมณ์ขันส่วนใหญ่ของดิคเกนส์ เป็นอารมณ์ขันที่เกิดจากข้อบกพร่องของตัวละคร และความรู้สึกดุดอกของผู้อ่านต่อตัวละคร วิเคราะห์ตามทฤษฎีของพรอบด์ จะจัดเป็นอารมณ์ขันประเภทความตลกที่เกิดจากการเปิดเผยโฉมหน้าของตัวละคร ว่าไม่ได้ดีตามที่กล่าวอ้างหรือมาตรฐานของสังคม ตัวละครแซม เวลเลอร์ เป็นตัวละครยกเว้น ผู้อ่านไม่ได้หัวเราะขบขันปนดุดอกเขา เช่นตัวละครส่วนใหญ่ของดิคเกนส์ ทั้งที่เขาเป็นตัวละครซึ่งได้รับการศึกษาและมีฐานะเป็นเพียงเด็กรับใช้ ผู้อ่านจะหัวเราะจากความขื่นขมเขาที่มีปฏิภาณไหวพริบและพูดจาโต้ตอบเท่าทันคน อารมณ์ขันที่เกิดจากตลกปฏิภาณมักสร้างความขบขันปนความขื่นขม ในขณะที่อารมณ์ขันจากความตลก มักจะเจือปนความรู้สึกดุดอก

7. ดิคเกนส์ถนัดการกล่าวตรงข้ามกับความหมายที่ต้องการ : ทเวนถนัดการประณาม
อย่างตรงไปตรงมา

อารมณ์ขันของดิคเกนส์มาจากลักษณะการใช้ภาษาเหน็บแนม หรือการกล่าวตรงข้ามกับความหมายที่ต้องการ เมื่อดิคเกนส์ต้องการวิพากษ์วิจารณ์มนุษย์ สถาบัน หรือวัตถุ เขาจะเลือกการกล่าวตรงข้ามกับความหมายที่ต้องการมากกว่าวิธีอื่น ในขณะที่ทเวนนิยมการประณามอย่างตรงไปตรงมา

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์และชี้ให้เห็นการกล่าวตรงข้ามกับความหมายที่ต้องการของ ดิคเกนส์ และการประพาดอย่างตรงไปตรงมาของทเวนมาบ้างแล้วในบทที่ผ่านมา ผู้วิจัย ขอบกตัวอย่างเพิ่มเติม ใน The Life and Adventures of Martin Chuzzlewit ดิคเกนส์เปิดฉากนวนิยายด้วยการกล่าวถึงประวัติตระกูลซซ์เชิลวิท :

As no lady or gentleman, with any claims to polite breeding, can possibly sympathise with the Chuzzlewit Family with out being first assured of the extreme antiquity of the race, it is a great satisfaction to know that it undoubtedly descended, in a direct line from Adam and Eve ; and was, in the very earliest times, closely connected with the agricultural interest. If it should ever be urged by grudging and maluicious persons, that a Chuzzlewit, in any period of the family history displayed an overweening amount of family pride, surely the weakness will be considered not only pardonable but laudable, when the immense superiority of the house to the rest of manking, in respect of this is ancient origin, is taken into account.
(Dickens, 1971 : 1)

ข้อความข้างต้นกล่าวถึงความเก่าแก่ของตระกูลซซ์เชิลวิท เพื่อจะเน้นถึงความยิ่งใหญ่ของตระกูลตามค่านิยมของสังคมอังกฤษ แต่ความหมายที่สื่อออกมานั้นตรงข้ามกับสิ่งที่กล่าว เพราะความหมายที่สื่อออกมานั้นสื่อว่า ตระกูลซซ์เชิลวิทเป็นพวกชาวไร่ชาวนา อารมณ์ขันข้างต้น เกิดจากน้ำเสียงเสียดสีความเก่าแก่ของตระกูลซซ์เชิลวิทควบคู่ไปกับการเสียดสีค่านิยมเรื่อง

ความเก่าแก่ของตระกูล โดยดิกเกนส์กล่าวว่า เมื่อไม่มีสุภาพบุรุษหรือสุภาพสตรี ท่านใดที่สืบเชื้อสายบริสุทธิ์จะสามารถเห็นอกเห็นใจครอบครัวชเชิลวิทได้ ถ้าไม่ได้รับการยืนยันถึงความเก่าแก่อย่างยิ่งของเชื้อสายตระกูลนี้ ("As no lady and gentleman, with any claims to polite breeding, can possible sympathise with the Chuzzlewit Family without being first assured of the extreme antiquity of the race, ...") จากนั้นดิกเกนส์จึงกล่าวต่อว่า ตระกูลนี้สืบเชื้อสายตรงมาจากอาดัมและอีฟ ซึ่งทำให้ความเก่าแก่ของตระกูลชเชิลวิทกลายเป็นเรื่องไร้สาระจนน่าหัวเราะ เมื่อดิกเกนส์จะบอกว่าตระกูลนี้เป็นพวกชาวไร่ชาวนา ดิกเกนส์กล่าวว่า ตระกูลนี้เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ด้านกสิกรรมอย่างใกล้ชิด ("the agricultural interest") ดิกเกนส์ใช้คำหุรหุราเพื่อสื่อความหมายถึงสิ่งที่ธรรมดา ๆ หนึ่ง ๆ ดิกเกนส์เสียดสีได้อย่างน่าขบขัน เมื่อดิกเกนส์กล่าวปกป้องความหยิ่งทรนงและภาคภูมิใจในตระกูลของครอบครัวชเชิลวิทว่าไม่เพียงจะนำให้ภัยยังนำสรรเสริญเมื่อพิจารณาถึงว่าครอบครัวนี้ยิ่งใหญ่เหนือมนุษยชาติทั้งปวงอย่างมาก วลี "the immense superiority of the house to the rest of mankind" เป็นการกล่าวตรงข้ามกับความหมายที่ต้องการสื่อ

ดิกเกนส์เป็นนักเขียนที่นิยมใช้ภาษาในลักษณะการกล่าวตรงข้ามกับความหมายที่ต้องการสื่ออย่างยิ่ง เมื่อดิกเกนส์ต้องการจะบอกว่าสิ่งไหนไม่ดี ดิกเกนส์จะแสร้งชมว่าดีหรือดีมาก เข้าลักษณะของการใช้ภาษาแบบการกล่าวตรงข้ามกับความหมายที่ต้องการสื่อ ผสมกับการใช้ภาษาแบบการกล่าวมากกว่าความจริง ในทางตรงกันข้าม เมื่อทเวนต้องการจะวิจารณ์สิ่งใด ทเวนจะประณามว่าไม่ใช้อย่างตรงไปตรงมา

ใน The Connecticut Yankee in King Arthur's Court ทเวนต้องการล้อเลียนการออกผจญภัยของเหล่าอัศวินในสมัยพระเจ้าอาเธอร์ แชนด์มองว่าการ

ออกช่วยเจ้าหญิงที่ถูกยักษ์จับไปของเหล่าอัศวินเป็นเรื่องเหลวไหล เมื่อแซนดีเข้าพบพระเจ้าอาเธอร์และเล่าถึงเจ้าหญิงที่ถูกยักษ์จับไป พระเจ้าอาเธอร์มีรับสั่งให้แซนดีออกเดินทางในฐานะอัศวินเพื่อไปช่วยเหลือ แซนดีสอบถามแซนดีเกี่ยวกับที่ตั้งของปราสาทปรากฏว่าเขาไม่ได้ความอะไร คำตอบของเธอวุ่น แต่ไม่สื่ออะไรเลยอย่างน่าขบขัน แซนดีจึงให้แซนดีกลับไปและกล่าวสรุปอย่างตรงไปตรงมา เรื่องที่เธอเล่าเป็นเรื่องโกหก พร้อมทั้งประณามเธอและพระเจ้าอาเธอร์กับเหล่าอัศวินอย่างตรงไปตรงมาว่าเป็น "ass" และ "donkeys" ตามลำดับ

Oh, well, it was reasonably, now, why these donkeys, didn't prospect these liars for details. It may be that this girl had a fact in her somewhere but I don't believe, you could have sluiced it out with a hydraulic, non got it with the earlier forms or blasting, even; it was a case for dynamite. Why, she was perfect ass; and yet the king and his knights had listened to her as if she had been a leaf out of the gospel... she was as welcome as a corpse is to a coroner.

ความขบขันของข้อความข้างต้น นอกจากเกิดจากการเปรียบเทียบคนกับลา 2 พันธุ์ ยังเกิดจากการเปรียบเทียบที่กล่าวมากกว่าความจริง (การเปรียบเทียบผสมการกล่าวมากกว่าความจริง) เมื่อแซนดีกล่าวว่า แซนดีโกหก เธออาจจะมีความจริงอยู่ในตัวเธอที่ไหนสักแห่งแต่แซนดีไม่เชื่อว่าจะเปิดความจริงเหล่านั้นออกมาได้ด้วยระบบไฮโดรลิก ระเบิดธรรมดาที่เปิดปากเธอไม่ได้ กรณีอย่างเธอต้องใช้ระเบิดไดนาไมท์ นอกจากนี้ แซนดียังเปรียบเทียบที่นำเรื่องโกหกมาเล่าให้พระเจ้าอาเธอร์ฟังว่าเปรียบเทียบเหมือนศพที่ได้รับการต้อนรับจากสัปเหร่อ ความขบขันของคำเปรียบข้างต้น เป็นการสร้างความเปรียบของ

สิ่งของสองสิ่งที่ห่างไกลกันมากจนยากจะหาความสัมพันธ์กันได้ ผสมกับการกล่าวมากกว่าความจริง ลักษณะเช่นนี้ รูร์ค (Rourke quoted in Ferguson, 1984 : 54) กล่าวว่า เป็นลักษณะเด่นของอารมณืชนในอเมริกัน และเธอเรียกความเปรียบที่สร้างความขบขันเช่นนี้ว่า "tall tale in lminiature" อย่างไรก็ตาม เพอร์กัสน์ (Ferguson, 1984, 54-550 กล่าวว่า ลักษณะดังกล่าวปรากฏในอารมณืชนทั้งของอังกฤษและอเมริกัน

ตัวอย่างข้างต้น แสดงให้เห็นว่าเมื่อทเวนต้องการวิพากษ์วิจารณ์อะไร เขามักจะให้ตัวละครกล่าวประณามอย่างตรงไปตรงมาผสมกับการเปรียบเทียบที่น่าขบขัน อย่างไรก็ตาม ทเวนสามารถใช้ภาษาในลักษณะการกล่าวตรงข้ามกับความหมายที่สื่อหรือการกล่าวเหน็บแนมได้ และบางครั้งทเวนก็กล่าวประณามอย่างตรงไปตรงมา อย่างบทที่ 16 ของ The Life and Adventures of Martin Chuzzlewit เพื่อนใหม่ของมาร์ตินได้กล่าววิจารณ์ประเทศของตนเองอย่างตรงไปตรงมา ดินแดนของอเมริกาไม่ใช่ดินแดนที่นักวิจารณ์และเสียดสีสังคมจะมีชีวิตอยู่ ถ้าจู่จะนัลหรือสวิตท์อีกสักคนลุกขึ้นในอเมริกาพวกเขาจะถูกไล่ล่า อย่างไรก็ตาม ลักษณะเด่นของดิกเกนส์คือการกล่าวตรงข้ามกับความหมายที่สื่อ ลักษณะเด่นของทเวนคือ การประณามอย่างตรงไปตรงมา

ผู้วิจัยยอมรับว่า การกล่าวตรงข้ามความหมายที่สื่อ และการประณามอย่างตรงไปตรงมาไม่ได้สร้างความขบขันเสมอไป แต่เป็นส่วนหนึ่งที่สร้างความขบขัน จึงได้นำมาวิเคราะห์ในที่นี้

8. ดิกเกนส์ให้ความสำคัญกับรายละเอียด : ทเวนไม่ให้ความสำคัญต่อรายละเอียด

ดิกเกนส์เป็นนักเขียนที่ให้ความสำคัญกับรายละเอียดเล็ก ๆ น้อย ๆ ในนวนิยาย เช่น รายละเอียดของฉาก การแต่งตัวของตัวละคร หรืออากัปกริยาเล็ก ๆ น้อย ๆ ของตัวละคร อารมณ์ขันส่วนหนึ่งของดิกเกนส์ เกิดจากการบรรยายรายละเอียดเล็ก ๆ น้อย ๆ ที่ไม่สำคัญให้กลายเป็นความขบขัน ลักษณะดังกล่าวของดิกเกนส์แตกต่างจากทเวน ทเวนไม่ใช่นักเขียนที่เด่นหรือให้ความสำคัญกับการบรรยายรายละเอียด ทเวนจะบรรยายรายละเอียดเฉพาะแห่งเฉพาะที่เท่านั้น อารมณ์ขันส่วนใหญ่ของดิกเกนส์มาจากการบรรยายรายละเอียดเล็ก ๆ น้อย ๆ ให้ผู้อ่านเห็นถึงความไม่เข้ากันจนกลายเป็นความขบขัน ใน The Pickwick Papers รองเท้าขุดมันเป็นเงา ผ้าพันคอสีขาว เสื้อเชิ้ตสะอาดตามือถึงมือสีดำหนึ่งคู่ ขณะพูดเปอร์เกอร์มักจะเอามือโพล่หลัง ด้วยท่าที่ไทร่ตรงเสมอ เราจะพบว่าตัวละครเปอร์เกอร์แต่งกายและมีท่าที่เคร่งขรึมน่าเชื่อถือตามมาตรฐานที่สังคมวางไว้หรือยึดถืออยู่ทุกประการ แต่เมื่อเขาล้วงกระเป๋าเสื้อ เขาหยิบกระเป๋าเงินที่ทำจากผ้าไหมสีแดงออกมา (Dickens, 1964 : 152-153, 155) ผู้อ่านจะรู้สึกขบขันเพราะกระเป๋าเงินสีแดงของเขาไม่เข้ากันกับการแต่งกายและกิริยาท่าทางของเขาตามมาตรฐานที่สังคมยึดถือกันอยู่ หรือดิกเกนส์บรรยายการแต่งตัวของแซม เวลเลอร์อย่างละเอียดละออว่า เขาใส่เสื้อกั๊กลายทาง แขนเสื้อสีดำ ดิคกระดุมแก้วสีฟ้า กางเกงสีน้ำตาล ผูกผ้าพันคอหลวม ๆ สีแดงสดใส สวมหมวกขาว (Dickens, 1964 : 147) ผู้อ่านจะหัวเราะขบขันการแต่งตัวหลากสีของแซม การบรรยายรายละเอียดเล็ก ๆ น้อย จะสร้างภาพของสิ่งที่น่าขบขัน อันเกิดจากความไม่เข้ากันตามมาตรฐานสังคมให้ผู้อ่านเห็นได้ชัดเจนในจินตนาการจนกระทั่งหัวเราะออกมา

ในบทที่ 37 ของ The Pickwick Papers ดิกเกนส์บรรยายรายละเอียดเล็ก ๆ น้อย ๆ ของเหตุการณ์การไปงานเลี้ยงซึ่งเหล่าผู้รับใช้จัดขึ้นของแซม เวลเลอร์

คิคเกนส์บรรยายตั้งแต่การรับจดหมายเชิญของแซม ข้อความในจดหมาย และรายละเอียด
 ของสถานที่จัดเลี้ยง การจัดโต๊ะอาหารจะไปด้วยผ้าปูโต๊ะเก่าใหม่ไม่เหมือนกัน มีคนโต๊ะ
 มีค้ำบังสีแดง บ้างสีเหลือง และบ้างสีเขียว จัดเข้ากับห้องซึ่งมีค้ำสีดำ ผู้เสิร์ฟ
 อาหารใส่ถุงมือล้างจานแทนถุงมือขาว แขนในงานซึ่งเป็นบรรดาผู้รับใช้ในบ้านผู้ดีบ้างใส่
 เสื้อผ้าสีแดงเลือดหมู บ้างสีม่วง บ้างสีส้ม บ้างสีเหลืองหรือสีฟ้าอ่อน การบรรยาย
 รายละเอียดเล็กๆ น้อยๆ เหล่านี้จะช่วยให้ผู้อ่านจินตนาการภาพที่ไม่เข้ากันตามมาตรฐาน
 ของสังคมได้เด่นชัดจนกระทั่งเกิดความรู้สึกขบขัน อย่างไรก็ตาม ตัวอย่างนี้แตกต่างจาก
 สองตัวอย่างข้างต้นในแง่ที่ว่า ผู้อ่านนอกจากจะหัวเราะเพราะความไม่เข้ากันตาม
 มาตรฐานสังคมเช่นสองตัวอย่างแรก ผู้อ่านยังหัวเราะความจริงบางอย่างที่แฝงอยู่ใน
 รายละเอียดเหล่านี้ รายละเอียดเล็ก ๆ น้อย ๆ ที่คิคเกนส์บรรยายจะสื่อให้ผู้อ่านรู้ว่า
 บรรดาผู้รับใช้เหล่านี้กำลังจัดงานเลี้ยงเลียนแบบเจ้านายของตนที่ตนรับใช้อยู่ พวกเขา
 พยายามทำตัวเป็นสุภาพบุรุษแต่กระทำได้ครึ่ง ๆ กลาง ๆ จนน่าขบขัน รายละเอียดอย่าง
 แยกของงานเรียกคนใช้มาถามด้วยเสียงวางอำนาจว่าสวมถุงมือหรือเปล่าขณะเสิร์ฟอาหาร
 หรือรายละเอียดว่ามีคนยืนคอยรับใช้อยู่หลังเก้าอี้หัวโต๊ะ ล้วนเป็นรายละเอียดที่ชี้ให้เห็น
 จุดประสงค์แท้จริงของงานเลี้ยงครั้งนี้ บรรดาผู้รับใช้เหล่านี้กำลังเลียนแบบวิถีชีวิตของผู้
 เป็นนายและต้องการทำตัวเป็นนายนอกเวลางาน ผู้อ่านไม่เพียงหัวเราะขบขันรายละเอียด
 ที่เข้ากันไม่ได้ตามมาตรฐานสังคม ผู้อ่านยังหัวเราะขบขันวัตถุประสงค์ของงานเลี้ยงหรือ
 หัวเราะขบขันความจริงที่รายละเอียดเหล่านี้สื่อออกมา

2 ตัวอย่างแรกของหัวข้อนี้นี้เป็นการสร้างความขบขันจากความตลก รายละเอียด
 ถูกใช้เพื่อช่วยให้ผู้อ่านเกิดจินตนาการและเห็นความน่าขบขันได้เด่นชัด รายละเอียดของ
 สองตัวอย่างแรกไม่ได้สื่ออะไรนอกจากภาพที่น่าขบขัน แต่การใช้รายละเอียดในตัวอย่าง
 ที่ 3 ของจัดเป็นตลกปฏิภาณตามทฤษฎีของพรอยด์ เพราะรายละเอียดนั้นเมื่อนำมารวมกัน

ไม่เพียงสร้างภาพที่น่าขบขัน (ความตลก) แต่กลับชี้ไปถึงความจริงบางอย่างที่น่าขบขัน (คนใช้เลียนแบบนาย) จัดเป็นตลกปฏิภาณ

การใช้รายละเอียดบรรยายอะไรสักอย่าง อาจไม่สร้างภาพในจินตนาการที่น่าขบขัน แต่เมื่อนำรายละเอียดมารวมกันแล้วสื่อให้เห็นความจริงบางอย่างที่น่าขบขัน แต่เมื่อนำรายละเอียดมารวมกันแล้วสื่อให้เห็นความจริงบางอย่างที่น่าขบขัน ก็จัดเป็นตลกปฏิภาณ ตัวอย่างมุขตลกที่ 10 ของพรอยด์ ในบทที่ 1 ของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ได้บรรยายถึงรายละเอียดซึ่งไม่สร้างภาพที่น่าขบขันแต่ประการใด แต่เมื่อนำรายละเอียดมารวมกัน รายละเอียดได้สื่อความจริงบางอย่างที่น่าขบขัน จัดเป็นตลกปฏิภาณ

คิกเกนส์เป็นนักเขียนที่เด่นมากในการบรรยายรายละเอียดซึ่งดูไม่สำคัญแต่นำไปสู่การเปิดเผยใจมหน้าของตัวละคร ทเวนไม่เด่นในด้านนี้

การศึกษาเปรียบเทียบอารมณ์ขันในนวนิยายของคิกเกนส์และทเวน ทั้ง 8 ประเด็นที่กล่าวมา เป็นการมุ่งประเด็นเปรียบเทียบไปที่กลวิธีการนำเสนอของพวกเขาคือเป็นหลัก เมื่อผนวกกับผลการศึกษาในบทที่ผ่านมา ซึ่งมุ่งประเด็นไปที่การสื่อความคิด วิจัยมนุษย์ และระบบในสังคม งานวิจัยฉบับนี้ได้ศึกษาอารมณ์ขันในผลงานของคิกเกนส์และทเวนทั้งในแง่ความคิดที่นำเสนอ และกลวิธีที่นำเสนอ

บทสรุป

การวิเคราะห์อารมณ์ขันในนวนิยายของชาร์ลส์ ดิกเกนส์ และมาร์ค ทเวน พบว่าพวกเขาใช้อารมณ์ขันเพื่อการวิจารณ์มนุษย์และสังคมเด่นชัดยิ่งกว่าเพื่อสร้างความสนุกสนานให้กับผู้อ่านเพียงอย่างเดียว การวิจารณ์มนุษย์ในงานของดิกเกนส์มุ่งเน้นบุคลิกหรือลักษณะนิสัยอย่างใดอย่างหนึ่งมาสร้างความขบขันโดยใช้การกล่าวมากกว่าความจริง (consciousness) อารมณ์ขันของดิกเกนส์จึงมุ่งวิจารณ์มนุษย์มากกว่าสังคม ส่วนอารมณ์ขันของทเวนมุ่งวิจารณ์ระบบวัฒนธรรมของสังคม การศึกษาในเรื่องกลวิธีการนำเสนออารมณ์ขันของนักเขียนทั้งสองท่าน พบความแตกต่างมากกว่าความเหมือนในทัศนะของผู้วิจัย ความเหมือนที่เด่นมากของนักเขียนทั้งสอง คืออารมณ์ขันของพวกเขายู่ในแนวการกล่าวมากกว่าความจริง (exaggeration) พวกเขาเล่นอาศัยศิลปะการบิดเบือนบุคลิก (grotesques) มาสร้างความขบขันแต่ดิกเกนส์จะใช้ศิลปะดังกล่าวในงานมากกว่าทเวน ลักษณะเหมือนกันที่เด่นอีกประการหนึ่งคือ นวนิยายของนักเขียนทั้งสองมักจะประกอบด้วยเนื้อเรื่องหลายเรื่องมาเชื่อมต่อกันออกมาเป็นนวนิยาย เพิ่มความหลากหลายของเนื้อหาที่จะนำมาใช้สร้างอารมณ์ขัน

ส่วนปัจจัยสำคัญที่ทำให้อารมณ์ขันของดิกเกนส์และทเวนมีความแตกต่างกันอย่างเด่นชัด คืออารมณ์ขันของดิกเกนส์ทำให้ตัวละครกลายเป็นตัวตลกในสายตาของผู้อ่าน แต่อารมณ์ขันของทเวนทำให้ตัวเอกกลายเป็นพระเอกนิทานโกหกที่ผู้อ่านจะรู้สึกชื่นชม ไม่ใช่ขบขันเพราะความรู้สึกถูก เช่น อารมณ์ขันของดิกเกนส์ ในยุคปัจจุบัน สังคมอเมริกันยังนิยมเสพความบันเทิงที่ได้จากความเก่งของนิทานโกหก สังเกตได้จากภาพยนตร์แนวบู๊ของอเมริกัน จะเป็นเรื่องราวความเก่งแบบพระเอกนิทานโกหก

นอกจากนี้ วรรณกรรมของดิคเกนส์จะเร้าให้ผู้อ่านเกิดอารมณ์หลากหลายทั้ง ความเศร้า ความขบขัน และความสะพรึงกลัว แต่นวนิยายของทเวนจะเร้าให้ผู้อ่านเกิด ความขบขันเป็นหลักแต่เพียงอารมณ์เดียว และทเวนยังชอบนำความเศร้านำล้อเลียนให้ เกิดความขบขัน

พวกเขาจะมีลีลาการใช้ภาษาที่แตกต่างกันมาก ทเวนใช้ภาษาพูดเป็นหลักในการ ประพันธ์งาน และสร้างความขบขันจากการเปรียบเทียบที่แฝงอยู่ในการใช้คำง่าย ๆ ส่วน ดิคเกนส์นิยมใช้ภาษาที่เป็นทางการเป็นหลักในการประพันธ์ ความขบขันของดิคเกนส์เกิด จากดิคเกนส์มักสร้างให้ตัวละครมีลีลาการพูดเฉพาะตัวที่สร้างความขบขัน เมื่อทเวนจะ วิเคราะห์สิ่งใด เขาจะประหม่าอย่างรุนแรงและตรงไปตรงมา ในขณะที่ดิคเกนส์จะกล่าว ในลักษณะที่ตรงข้ามกับความหมายที่ต้องการสื่อ เมื่อดิคเกนส์จะประหม่าสิ่งใด เขาจะแกล้ง ชม

ทเวนเป็นคนมองโลกในแง่ร้าย ยิ่งเขาอายุมากขึ้น เขายังมองโลกในแง่ร้าย นวนิยาย อย่าง The Connecticut Yankee in King Arthur's Court ของทเวนวิจารณ์ สังคมในเชิงลบทั้งสังคมซึ่งปกครองด้วยระบบเก่าของอังกฤษ และระบบสังคมสมัยใหม่ของ อเมริกาในช่วงนั้น นักปฏิรูปเช่นแฮนด์ มอร์แกนไม่ใช้ความหวังที่จะนำไปสู่สังคมที่ดีขึ้นใน ทัศนะของผู้วิจักษ์ อารมณ์ขันใน The Adventures of Huckleberry Finn เป็น อารมณ์ขันที่สคิปโต แต่เมื่อวิเคราะห์แก่นเรื่องการหลีกหนีของเรื่องจะพบว่า ฮักและจิม ประสบความล้มเหลวจากการหลีกหนีสังคม ทเวนล้อเลียนรูปแบบของการหลีกหนีในช่วง ท้ายของเรื่องก็ไม่ต่างอะไรกับการล้อเลียนการหลีกหนีที่ล้มเหลวของฮัก (การหนีโดยการ ลอดหลุมที่ขุด) อารมณ์ขันของนวนิยายเกิดจากการล้อเลียนระบบวัฒนธรรมของสังคม ฮัก ไม่ใช่คนที่มีความขบขัน ความขบขันที่ฮักก่อให้เกิดขึ้นกับผู้อ่านเป็นความขบขันที่เกิดจากมุมมอง ของฮักที่มองไม่เห็นคุณค่าของระบบวัฒนธรรมในสังคมและต้องการหลีกหนี พฤติกรรมและ

มุมมองโลกของฮักไม้ใช้พฤติกรรมของเด็กที่สังคมจะยอมรับ The Adventures of Huckleberry Finn เป็นนวนิยายที่สร้างความขบขันจากการต่อต้านและไม่เห็นด้วยกับระบบวัฒนธรรมและต้องการหลีกเลี่ยง แต่ล้มเหลว The Connecticut Yankee in King Arthur's Court เป็นนิยายที่สร้างความขบขันจากการล้อเลียนระบบการปกครองของยุโรปและของอเมริกาเอง ทเวนเป็นคนมองโลกในแง่ร้าย นวนิยายแสดงให้เห็นว่าในทัศนะของเขา ระบบการปกครองแบบเก่าของอังกฤษหรือแบบใหม่ของอเมริกัน ก็ไม่ใช่คำตอบที่นำไปสู่ระบบสังคมที่น่าพึงพอใจ และการหลีกเลี่ยงอย่างที่ยกกับจิมกระทำก็ประสบความสำเร็จล้มเหลวและไม่ใช่คำตอบ สิ่งสำคัญคือ อารมณ์ของทเวน เกิดจากการล้อเลียนระบบวัฒนธรรมในสังคมเพราะมองไม่เห็นคุณค่า ซึ่งลักษณะ เช่นนี้ไม่ปรากฏในงานของคิกเกนส์

อารมณ์ขันของคิกเกนส์ไม่ได้เกิดจากการล้อเลียนระบบวัฒนธรรมของสังคมและมองไม่เห็นคุณค่าของมาตรฐานที่สังคมวางไว้ เช่น ทเวน อารมณ์ขันของคิกเกนส์เกิดจากการล้อเลียนบุคคลและพฤติกรรมของบุคคลที่ไม่เป็นไปตามมาตรฐานที่สังคมวางไว้ อารมณ์ขันของคิกเกนส์ยอมรับมาตรฐานของสังคมและสร้างความขบขันจากการเปรียบเทียบกับมาตรฐานของสังคมและพบว่าดีกว่าอารมณ์ขันของคิกเกนส์อาจจะวิจารณ์สังคมแต่ไม่ได้ต่อต้านสังคม ฉะนั้นงานของคิกเกนส์ไม่ได้ชี้หรือแสดงทฤษฎีทางการเมือง หรือระบบของสังคมที่จะนำไปสู่การแก้ปัญหาแม้คิกเกนส์จะแสดงท่าทีของนักปฏิรูปสังคมอย่างจริงจังก็ตาม เอลเบิร์ต (Albert) มีความเห็นว่า คิกเกนส์สร้างความหวังสำหรับสังคมที่ดีขึ้นจากการมีเมตตาจิตต่อกัน ของมนุษย์ในสังคม หรือการบริจาคเพื่อการกุศล มากกว่าบนพื้นฐานของการออกกฎหมายที่ดีหรือการปฏิรูปทางการเมือง (Albert, 1960 : 391) ในงานของคิกเกนส์ปรากฏเสียงเรียกร้องให้สังคมมีเมตตาจิตต่อกัน ส่วนงานของทเวนก็แสดงให้เห็นว่าระบบสังคมแบบใดก็ไม่ใช่คำตอบที่สมบูรณ์สำหรับสภาพสังคมที่ดีขึ้น

งานวิจัยฉบับนี้ เลือกรับศึกษาเฉพาะผลงานในช่วงแรกของดิกเกนส์ กับทเวน ผู้สนใจผลงานของนักเขียนทั้งสองอาจเลือกรวบรวมวรรณกรรมในช่วงหลังของพวกเขาไปศึกษา ลักษณะเด่น คือแฝงอารมณ์ขันซึ่งไม่สดใสอย่างผลงานในช่วงแรก โดยเฉพาะทเวน อารมณ์ขันในวรรณกรรมช่วงหลังเป็นอารมณ์ขันของคนมองโลกในแง่ร้ายและ ไม่มีความศรัทธาในเมตตาของพระเจ้า

สามารถวิเคราะห์ได้อีก ประการหนึ่งเกี่ยวกับดิกเกนส์และทเวน คือพวกเขา มีทัศนคติต่อผู้หญิงที่แตกต่างกันอย่างสิ้นเชิง ทเวนจะมีทัศนคติที่ดีและชื่นชมผู้หญิง เขาสนับสนุนแนวความคิดในเรื่องสิทธิสตรี ขณะที่ดิกเกนส์เขียนบทความเสียดสีการเคลื่อนไหวเรียกร้องสิทธิสตรี (Manning, 1974 : 46) ภาพลักษณ์ของผู้หญิงในนวนิยายของดิกเกนส์ส่วนใหญ่ เป็นภาพลักษณ์ในเชิงลบ อารมณ์ขันส่วนหนึ่งของดิกเกนส์ เสนอภาพผู้หญิงขู่เข็ญผู้ชายหรือสามี กลัวภรรยา เช่นความสัมพันธ์ระหว่างแซริตี้ กับออกัสตัส บัมเบิลกับนางคอร์เนย์ (Mrs. Corney) หรือพ้อทท์กับภรรยา เป็นต้น ผู้สนใจอาจศึกษาเปรียบเทียบทัศนคติและภาพลักษณ์ของผู้หญิงในงานของดิกเกนส์กับทเวน

งานวิจัยฉบับนี้มุ่งศึกษาอารมณ์ขันในเชิงวรรณกรรม โดยดูบทบาทของมุขตลกในแง่ของการสื่อแก่นความคิด การสร้างตัวละคร ฯลฯ การศึกษาอารมณ์ขันไม่จำกัดเพียงเท่านั้น ผู้สนใจสามารถศึกษาอารมณ์ขันในแง่อื่น ๆ อีกได้ เช่น สำนักทางชนชั้นที่ปรากฏในอารมณ์ขันของอังกฤษ การศึกษาลักษณะแอบเซอร์ด (absurd) ในวรรณกรรมแนวขบขันของนักเขียนเช่น โจเซฟ เฮลเลอร์ (Joseph Heller (Kurt Vonnegut, Jr.) หรือโทมัส ฟินซอน (Thomas Phnchon.)